

HRVATSKI VOJNIK

PRINTED IN CROATIA

0 0 4 1 0

ISSN 1330 - 500X

9 17713301500003

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

SATNIJA SPECIJALNE VOJNE POLICIJE

Vojnopolicijski specijalci *na kopnu, moru i u zraku*

ČILEANSKA RATNA MORNARICA

OBLJETNICA

Obilježena
17. obljetnica
Maslenice

HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE
CISCO AKADEMIJA
MREŽNIH TEHNOLOGIJA
NA HVU

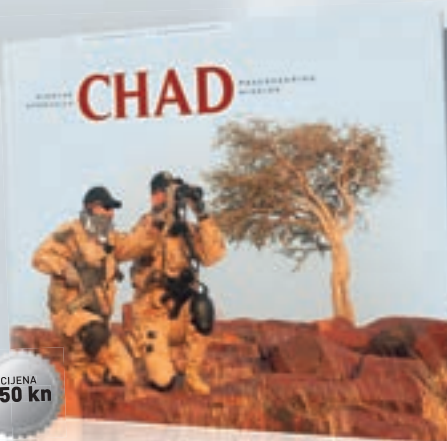
USPON BRAZILA NA
SVJETSKOJ POZORNICI?

VOJNA TEHNIKA / MORH / OSRH / MAGAZIN

PRODAJNI KATALOG

HRVATSKIH VOJNIH GLASILA

Fotomonografija "Mirovna misija Chad" izdavački je projekt kojim je trajno zabilježena uloga OSRH u Čadu i Srednjoafričkoj Republici. Uz osnovne podatke koje treba znati o Čadu i Srednjoafričkoj Republici, uspostavi misije te hrvatskom sudjelovanju u njoj, knjiga je bogato ilustrirana reprezentativnim fotografijama.

CIJENA
150 kn

HRV/ENG

HRV/ENG

CIJENA
100 kn

Autor je po povratku iz misije ISAF svoje zapise ujedinió u knjigu u kojoj je riječima sažet njegov višemjesečni boravak u Afganistanu. Osim što "otkriva" Afganistan i ono što ondje rade naši vojnici, knjiga je puna korisnih podataka koji mogu poslužiti onima koji će se tek uputiti u misiju...

Fotomonografija je nastala nakon posjeta hrvatskih novinara našim vojnicima u misiji u listopadu 2008. godine. Fotografije prati i prigodan tekst o uspostavi misije, kronologiji hrvatskog sudjelovanja te svim postrojbama OSRH koje sudjeluju u misiji s opisom zadaća na terenu.

HRV/ENG

CIJENA
150 kn

U rujnu 2009. godine Hrvatska je obilježila desetu godišnjicu prvog upućivanja hrvatskih vojnika u neku od mirovnih misija, a tijekom ovih deset godina sudjelovali smo u ukupno dvadeset mirovnih misija. U knjizi je dan kratki presjek uspostave misije i hrvatskog sudjelovanja u svakoj od njih, ilustriran prigodnim fotografijama nastalim tijekom boravka naših vojnika u misiji.

CIJENA
100 kn

HRV/ENG

NAVEDENA IZDANJA MOGU SE KUPITI U VEĆIM KANTINAMA, "PLETER-USLUGE d.o.o.", U MORH-u I OSRH-u
INFORMACIJE NA TEL.: 01 37 86 348 WWW.HRVATSKI-VOJNIK.HR

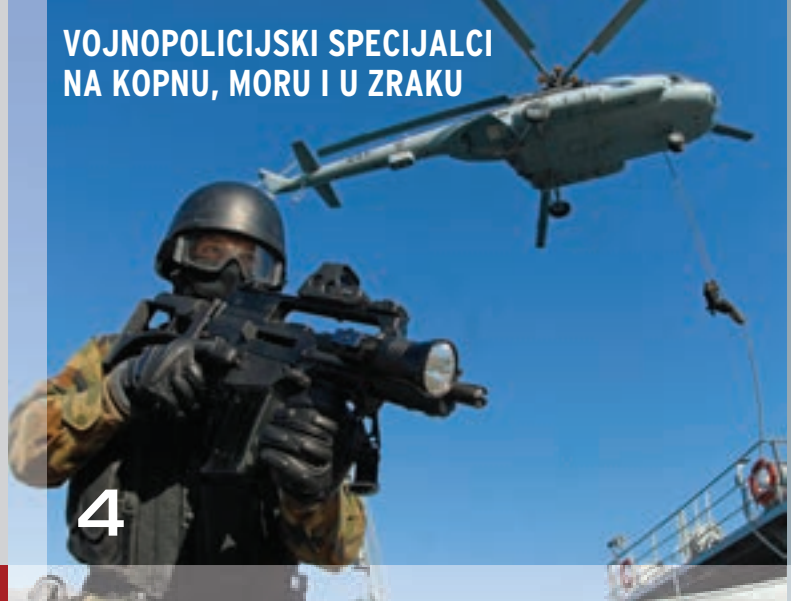
10

CISCO akademija mrežnih tehnologija na HVU

CISCO akademija postoji u više od 160 zemalja, u svom je sustavu imaju mnoge vojske svijeta, kako NATO članice tako i ostale zemlje, a godišnje je pohađa više od 800 tisuća polaznika. Podaci su to koji najbolje govore u prilog otvaranju takve akademije u Hrvatskoj i MORH-u, a ako se u budućnosti ostvari i ideja o uključivanju cijele državne uprave u taj projekt, CISCO akademija bit će više nego isplativa investicija

Pripadnici Satnije specijalne Vojne policije iz sastava Pukovnije VP-a Hrvatske kopnene vojske i ove su godine dio svoje redovite obuke proveli u splitskoj luci "Lora", a fotografije snimljene u samo jednom danu svjedoče o iznimno zahtjevnoj obuci, u kojoj im potporu pružaju i pripadnici Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Hrvatske ratne mornarice

VOJNOPOLICIJSKI SPECIJALCI NA KOPNU, MORU I U ZRAKU

4

7

Obilježena 17. obljetnica Maslenice

Polaganjem vijenaca ispred Središnjeg križa na Gradske groblju u Zadru 22. siječnja počelo je višednevno obilježavanje 17. obljetnice vojno-redarstvene operacije Maslenica

MORH I OSRH

- 8 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Treći kontingent OSRH u misiji KFOR
- 9 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Djelatnici civilnih struktura Afganistana u MORH-u
- 12 **IZLOŽBA FOTOGRAFIJA**
Britanske i hrvatske savezničke snage u službi mira
- 13 **PRIZNANJA 2. KONTINGENTU HRZ-a U KFOR-u**
Pohvale hrvatskim profesionalcima
- 14 **PREDSTAVLJAMO - II. DIO**
CIOR - ova povjerenstva za pričuvne časnike
- 16 **PRAKTIČNI TEČAJ U LUČKOM**
Obuka timova za MEDEVAC

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **REGIONALNA STABILNOST**
Uspon Brazila na svjetskoj pozornici?
- 26 **VOJSKE SVIJETA**
Čileanska ratna mornarica

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK**
Opsada Alezije (II.dio)
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Nacrt Deklaracije o srpskom nacionalnom jedinstvu
- 33 **DUHOVNOST**
Bože, čudnog li naroda!
- 34 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 33 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Oklopni transporter Hrvatina

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

VOJNOPOLICIJSKI SPECIJALCI

na KOPNU,
MORU i
u ZRAKU

Pripadnici Satnije specijalne Vojne policije iz sastava Pukovnije VP-a Hrvatske kopnene vojske i ove su godine dio svoje redovite obuke proveli u splitskoj luci "Lora", a fotografije snimljene u samo jednom danu svjedoče o iznimno zahtjevnoj obuci, u kojoj im potporu pružaju i pripadnici Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Hrvatske ratne mornarice

Sve zadaće, pa i ovo uvježbavanje, provode se u skladu s Pravilnikom o djelokrugu rada, dužnostima i ovlastima Vojne policije. Ovo je treće takvo uvježbavanje koje provode u kontinuitetu, a sve će uvježbane radnje vojnopolicijski specijalci primjenjivati i u međunarodnim vojnim operacijama

Pripadnici Satnije specijalne Vojne policije iz sastava Pukovnije VP-a Hrvatske kopnene vojske i ove su godine dio svoje redovite obuke proveli u splitskoj luci "Lora", gdje su boravili od 18. do 26. siječnja, a fotografije snimljene u samo jednom danu svjedoče o iznimno zahtjevnoj obuci, u kojoj im potporu pružaju i pripadnici Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Hrvatske ratne mornarice.

Riječ je, dakle, o intergranskoj obuci u kojoj su, uz vojnopolicijske specijalce, sudjelovale posade Eskadrile transportnih helikoptera iz Divulja i broda "Andrija Mohorovičić", a spuštanje niz užu (*rappelling*) iz lebdećeg helikoptera na palubu broda samo je jedan dio uvježbavanja, koje su uspješno proveli i novi pripadnici Satnije uz pomoć starijih i iskusnijih kolega. U tom pogledu posebno valja istaknuti zasluge instruktora koji ih obučavaju, u čemu im pomažu brojni tečajevi što su ih prošli i iskustva što su ih stekli u misijama. Oni su dio Instrukorskog tima koji Satnija specijalne VP zbog specifičnosti zadaća ima u svom sastavu, te ujedno nositelji većeg dijela specijalističke obuke. Dakako, najveću odgovornost

ima zapovjednik obuke, koji je zadužen za planiranje, organizaciju, pripremu, provedbu i raščlambu, a tu je zadaću zapovjednik Satnije natporučnik Tomislav Kasumović ovaj put povjerio svom zamjeniku, poručniku Andreju Smoleku, koji je nadzirao cijeli tijek provedbe obuke. Ističući da sve zadaće, pa i ovo uvježbavanje, provode u skladu s Pravilnikom o djelokrugu rada, dužnostima i ovlastima Vojne policije, natporučnik Kasumović je rekao da je ovo treće takvo uvježbavanje koje provode u kontinuitetu te da će sve uvježbane radnje vojnopolicijski specijalci primjenjivati i u međunarodnim vojnim operacijama. Poručnik Smolek je dodao da im to pomaže i u stjecanju pune spremnosti za potrebe na nacionalnoj razini, napominjući da su operativni u svakom trenutku i spremni djelovati kad god zatreba. Obojica su sudjelovali i na prošlogodišnjoj međunarodnoj vježbi NATO-ove multinacionalne bojne VP-a *Black Bear* u Češkoj, kao i većina pripadnika Satnije specijalne VP, a ovo uvježbavanje ujedno im je priprema za ovogodišnji *Black Bear*, koji će se održati u rujnu na Vojnom poligonu "Gašinci". ■

Obilježena 17. obljetnica MASLENICE

Snimio Denis KULIĆ

Polaganjem vijenaca ispred Središnjeg križa na Gradskome groblju u Zadru 22. siječnja počelo je višednevno obilježavanje 17. obljetnice vojno-redarstvene operacije Maslenica. Vijence su položili novoizabrani predsjednik Republike Hrvatske dr. Ivo Josipović sa suradnicima, u ime Vlade RH ministri obrane i unutarnjih poslova Branko Vukelić i Tomislav Karamarko, izaslanstvo Oružanih snaga RH u kojem su bili zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH kontraadmiral Zdenko Simičić, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontraadmiral Ante Urlič, načelnik stožera Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske OSRH brigadni general Alojz Tomašević i zapovjednik Gardijske motorizirane brigade HKoV-a OSRH brigadni general Mladen Fuzul, izaslanstvo Ravnateljstva policije i glavni ravnatelj policije Oliver Grbić, predstavnici grada Zadra i Zadarske županije te mnoga izaslanstva udruga proisteklih iz Domovinskog rata, gradova i općina u Zadarskoj županiji.

Vojno-redarstvena operacija Maslenica prva je velika akcija Hrvatske vojske, kojom je oslobođen veći dio zadarskoga zaleđa i omogućen promet između sjevera i juga Hrvatske. Počela je 22. siječnja 1993. ujutro i u tri dana oslobođeno je petnaestak sela u zadarskome zaleđu, a neprijateljske su snage odbačene 13 km od Zadra. Na oslobođenom su području i strateške točke poput Novskog ždrila, Zrakoplovne baze Zemunik i zadarske Zračne luke, a nakon nekoliko dana oslobođena je brana Peruča u blizini Sinja. U tri dana, koliko je trajala operacija Maslenica, poginulo je 18 hrvatskih branitelja, 158 ih je teže i lakše ranjeno, a do 31. ožujka u obrani područja oslobođenog u toj akciji poginulo je ukupno 112 hrvatskih branitelja. D. KULIĆ

Predstavljanje knjige "Dokumenti vojne provenijencije RSK"

U povodu obilježavanja vojno-redarstvene akcije Maslenica u Zadru je predstavljena knjiga "Dokumenti vojne provenijencije Republike Srpske Krajine", u kojoj je prvi put objavljen niz dokumenata o masleničkoj akciji. Knjigu je pripremio Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i ona nam otkriva niz dosad nepoznatih detalja iz toga doba, i to prije svega sa srpske strane, jer je riječ o dokumentima nastalim u tijelima "Republike Srpske Krajine".

Knjiga govori o postupcima "Srpske vojske Krajine" tijekom i poslije oslobođanja Maslenice i zadarskog zaleđa te HE Peruča na početku 1993., o potezima vlasti "RSK" poduzetim radi vraćanja izgubljenog teritorija, o suradnji i traženju pomoći od Srbije i Vojske Jugoslavije, o dolasku "jedinica" i "dobrovoljaca" iz Srbije, Crne Gore, Kosova, Bosne i Hercegovine, pa čak i iz Rusije, o izvršenoj mobilizaciji, odnosno o broju "boraca" i pridošlih "dobrovoljaca" u sjevernoj Dalmaciji... Tu su i dokumenti o borbama u zadarskom zaleđu, o teškim gubicima srpskih snaga, o planu djelovanja topništva ("topničkim dnevnicima") Srpske vojske Krajine s navedenim civilnim ciljevima, o nestašici goriva i pričuvnih dijelova za motorna vozila, odora, obuće, cigareta i sredstava za higijenu, o "značajnim količinama svih vrsti rezervi za život i vođenje oružane borbe" koje je bivša JNA ostavila pobunjenim Srbima u Hrvatskoj i BiH "za duži period", o ubojstvima, maltretiranju, pljački i terorizaciji srpskih ekstremista i nad osobama nesrpske narodnosti, o nemoći snaga UN-a da zaštite nesrpsko stanovništvo u UNPA-područjima...

Prije predstavljanja knjige, o samoj akciji Maslenica opširno su izlagali brigadni general Mladen Fuzul, Josip Klemm, predsjednik Udruge Specijalne policije iz Domovinskog rata, i Vladimir Faber, ratni zapovjednik Specijalne jedinice policije Alfa.

O knjizi, inače 7. po redu iz edicije Republika Hrvatska i Domovinski rat-dokumenti, koja se bavi razdobljem od siječnja do lipnja 1993. godine, govorili su dr. sc. Ante Nazor iz Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra te predstavnici Večernjeg lista Domagoj Cerovac i Zvonimir Despot.

Kako je istaknuo dr. sc. Ante Nazor, ovom knjigom nastoje prikazati važnije dokumente s protivničke strane da bi povjesničari i svi oni koji su bili sudionici Domovinskog rata upoznali što je protivnička strana planirala kao odgovore nakon početka akcije Maslenica i što je Srpska vojska Krajine planirala kako bi vratila izgubljeni teritorij.

"Ovi dokumenti bili su nam od izuzetne važnosti", naglasio je dr. Nazor, kako bismo pokazali da Hrvatska nije imala izbora nego da je nažalost vojnim putem morala vratiti svoj okupirani teritorij".

Treći kontingent OSRH u misiji KFOR

U NATO-ovu mirovnu operaciju KFOR (Kosovo Force) na Kosovu upućen je 20. siječnja treći hrvatski kontingent od 20 pripadnika Oružanih snaga RH, većinom Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane s dva transportna helikoptera Mi-171-Sh, na razdoblje od četiri mjeseca. Prvi put u hrvatskom kontingentu KFOR na Kosovu su i dvije žene, jedna pilotkinja i jedna zrakoplovna tehničarka.

Rotacija između drugog i trećeg kontingenta obavljena je 20. siječnja. Zapovjednik 3. HRVCON-a u mirovnoj operaciji KFOR jest bojniki Marijan Skorija, a bit će razmješten na području Campa Bondsteel u Ferizaju/Uroševcu. Osnovna zadaća hrvatskog kontingenta jest prevoženje ljudi i tereta, a kontingent se sastoji od tri posade helikoptera, zrako-

plavno-tehničkog tima za održavanje i nacionalnog elementa potpore.

Ovo je prva NATO-ova operacija na području Balkana u kojoj sudjeluju hrvatski vojnici s vlastitom zračnom transportnom komponentom.

OJI

Snimio Davor MARIN

MORH na 14. smotri Sveučilišta

Na 14. smotri Sveučilišta u Zagrebu, od 21. do 23. siječnja u Studentskom centru, Ministarstvo obrane RH na izložbenom štandu predstavilo je maturantima i studentima programe stipendiranja i privlačenja osoblja u Oružane snage RH. Na trodnevnoj smotri sudjelovalo je 33 fakulteta i akademije zagrebačkog Sveučilišta te četrdesetak veleučilišta i visokih škola iz Hrvatske i inozemstva.

Prvog dana smotre djelatnici Službe za odnose s javnošću i informiranje, Središnjice za upravljanje osobljem OSRH, kadeti i piloti dijelili su letke i brošure o programu "Kadet" i dragovoljnom služenju vojnog roka, te su informirali maturante o iskustvima rada u Oružanim snagama, kao i o otvorenom natječaju za stipendiranje studenata viših godina studija.

OJI

Otvorena izložba puzzli u Galeriji "Zvonimir"

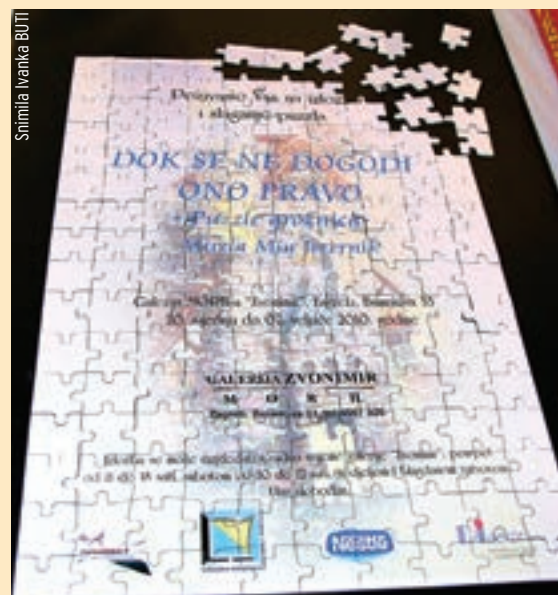
U MORH-ovoj Galeriji "Zvonimir" 20. siječnja otvorena je izložba složenih puzzli djelatnice Ministarstva unutarnjih poslova RH, Mirele Mije Jezernik, pod nazivom "Dok se ne dogodi ono pravo - puzzle groznica". Izloženo je 57 složenih puzzli, a osim dvodimenzionalnih, izložene su i tro-dimenzionalne, svijetleće, puzzle u obliku kugle ili jajeta te bliske modelarstvu (Eiffelov toranj, Taj Mahal, Tower Bridge).

Izložbu je otvorila načelnica Odjela kulturno-društvenih djelatnosti SOJI-a Zrinka Pillauer Marić, koja je u uvodnom obraćanju nazočnima istaknula ovu izložbu kao iskorak u likovnom smislu programa

Galerije te da je kreativnost u ovom slučaju uvjetna, budući da je riječ o reprodukcijama umjetničkih djela ili fotografija koje treba složiti u cijelu sliku. Mirela Mia Jezernik je istaknula kako joj je slaganje puzzli tijekom godina iz hobija preraslo u opsesiju što je rezultiralo s više od 80 složenih puzzli raznih veličina.

Posjetiteljima izložbe omogućeno je i slaganje puzzli, a za djecu je posebno postavljena radionica – igraonica. Izložba je otvorena za javnost do 2. veljače u radno vrijeme Galerije "Zvonimir": pon-pet od 11 do 18 sati, subotom od 10 do 12 sati, nedjeljom i blagdanom zatvoreno. Ulaz slobodan.

OJI

Snimila Ivanka BUJI

U sklopu posjeta Hrvatskoj, predsjednica afganistanskog Crvenog polumjeseca Fatima Gailani i voditelj projekta kabulskog Instituta za ratno i mirnodopsko izvješćivanje Abaceen Nasimi boravili su u MORH-u. Na sastanku se razgovaralo o aktualnoj situaciji u Afganistanu...

Djelatnici civilnih struktura Afganistana u MORH-u

Informacije iz Afganistana o tamošnjoj situaciji dobivamo svakoga dana iz raznoraznih medija, ponajprije od izvjestitelja iz zemalja koje sudjeluju u ISAF-u.

Nama u Hrvatskoj vrlo zanimljiv izvor informacija jesu

naši vojnici koji djeluju u misiji ISAF. No, ono što govore i misle sami Afganistanci gotovo nam je nepoznato. Cilj Fatime Gailani i Abaceena Nasimija upravo je prenijeti svijetu što je pravi Afganistan, tko su Afganistanci i što misle o previranjima koja pogađaju njihovu zemlju. Riječ je o dvojici aktivista kojima je najveća želja da njihova zemlja bude mirna i sretna. Fatima Gailani, danas čelnica afganistanskog Crvenog polumjeseca, za taj se cilj bori još od sovjetske okupacije Afganistana i ne gubi nadu. Abaceen Nasimi po struci je novinar i radi u kabulskom Institutu za ratno i mirnodopsko izvješćivanje. Razvija medijske programe kojima je svrha pripremanje novinara za rad u specifičnim afganistanskim okolnostima.

Gailani i Nasimi su, u sklopu obilaska prijateljskih zemalja, 24. siječnja bili u trodnevnom posjetu Hrvatskoj, kako bi se sastali s predstavnicima političkih, medijskih i društvenih grupa. Drugoga dana posjetili su MORH i razgovarali s predstavnicima Ministarstva i Oružanih snaga, koji su na različite načine uključeni u hrvatsko sudjelovanje u ISAF-u. Afganistanske goste, u pratnji vojnog izaslanika SAD-a Brendana McAloona,

primio je državni tajnik Pjer Šimunović. Domaćini su imali prilike čuti zanimljive opise stanja u Afganistanu, a ti opisi su zanimljiviji bili sigurno onima koji se spremaju u misiju. Gosti su izrazili veliku zahvalnost Hrvatskoj i njezinim vojnicima, kao i cijeloj međunarodnoj zajednici, za sve napore što ih ulažu u stabilizaciju njihove države. Unatoč teškoj situaciji, optimizam ih ne napušta, no istaknuli su da ima još mnogo stvari koje treba ispraviti i u čije rješavanje treba uložiti više napora. Najteži su oni problemi koji se nikako ne mogu riješiti silom: nemogućnost normalnog funkcioniranja afganistanske vlasti, niska obrazovanost, korupcija, problemi u koordinaciji između afganistanske vlade i međunarodne zajednice, problemi sa susjednim zemljama... Gailani i Nasimi suglasni su u jednome: konačno rješenje ne smije biti vojno nego se mora postići dijalogom. Oboje se slažu da je nazočnost međunarodnih snaga nužna, ali ističu da one moraju razumjeti sve posebnosti Afganistana. Što se tiče Hrvatske, upoznati su sa situacijom u kojoj smo i sami bili prije desetak godina i svjesni su da je naše razumijevanje za njihove probleme tim veće. ■

Fatima Gailani, možda i najpoznatija afganistanska aktivistica za mir i ljudska prava, svoju je reputaciju potvrdila već u prvim rečenicama našega kratkog razgovora.

Što Afganistanci misle o sudjelovanju hrvatskih vojnika u ISAF-u?

Problem Afganistana ne može biti riješen bez nazočnosti stranih vojnika. Kad bi oni napustili zemlju, opet bi započeo građanski rat. No, prije svega, strane postrojbe trebaju paziti da ne poduzimaju operacije u kojima bi mogli biti ugroženi životi civila. Što ima više civilnih žrtava, to su reakcije stanovništva negativnije.

Je li vam poznato da, prije odlaska u Afganistan, naši vojnici u suradnji s hrvatskom Islamskom zajednicom približe upoznaju islamsku kulturu i običaje?

To mi je poznato i mislim da je dobro da vaši vojnici nauče na što je islam osjetljiv kao i običaje muslimana jer svi mi imamo sličnosti. Također, vrlo je važno da Afganistanci saznaju da vi u Hrvatskoj imate muslimansku zajednicu koja je integrirana u društvo. Jer, jako dugo vremena narod Afganistana je branio svoju vjeru u ratu protiv Sovjetskog Saveza i na nju je vrlo osjetljiv. Ponašanje nekih stranih vojnika ponekad vraća taj obrambeni stav.

Što za Afganistanke znači kad vide žene u hrvatskoj vojnoj odori?

Žene u Afganistanu još su od 1921. upućivane u strane zemlje da stječu naobrazbu. Prvu ženu u parlamentu imali smo 1964. Potom je sve nazadovalo. Prizor žene u odori visokog časnika mnogo nam znači, daje nam nadu. I naša vojska ima žena na višim vojničkim položajima, ali takvih je vrlo malo.

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

CISCO akademija postoji u više od 160 zemalja, u svom je sustavu imaju mnoge vojske svijeta, kako NATO članice tako i ostale zemlje, a godišnje je pohada više od 800 tisuća polaznika. Podaci su to koji najbolje govore u prilog otvaranju takve akademije u Hrvatskoj i MORH-u, a ako se u budućnosti ostvari i ideja o uključivanju cijele državne uprave u taj projekt, CISCO akademija bit će više nego isplativa investicija

Riječ je o obučavanju za rad na suvremenoj tehnologiji, nužan za funkcioniranje komunikacijsko-informacijskog sustava, a organizacija izobrazbe unutar sustava omogućava brže osposobljavanje djelatnika i znatnu uštedu sredstava

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" otvorena je CISCO akademija mrežnih tehnologija, a 25. siječnja počeo je prvi ciklus izobrazbe, u kojem će sudjelovati dvanaest polaznika iz MORH-a i OSRH-a.

Riječ je o obučavanju za rad na suvremenoj tehnologiji nužan za funkcioniranje komunikacijsko-informacijskog sustava, a organizacija izobrazbe unutar sustava omogućava brže osposobljavanje djelatnika i znatnu uštedu sredstava. U Hrvatskoj postoje dvije regionalne CISCO akademije, pri CARNET-u i MORH-u, na kojima se obučavaju instruktori za lokalne akademije, kakva je ova otvorena na HVU.

Na prigodnoj svečanosti priređenoj tim povodom nazočili su visoki dužnosnici MORH-a i GSOS-a te predstavnici tvrtke CISCO u

Hrvatskoj. Otvorenje CISCO akademije na HVU pozdravio je državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, istaknuvši važnost tog događaja ne samo za obrambeni sustav nego i za cijelu državnu upravu, u kojoj je, kako je rekao, također nužno afirmiranje informacijske tehnologije i usvajanje znanja iz područja mrežnih tehnologija. U tom pogledu najavio je mogućnost izobrazbe i drugih djelatnika iz sustava državne uprave u sklopu regionalne CISCO akademije, koju u sustavu MORH-a vodi Institut za istraživanje i razvoj obrambenih sustava na čelu s ravnateljem IROS-a brigadirom Dariom Matikom. O značenju te inovacije u obrambenom sustavu govorio je i izaslanik načelnika Glavnog stožera, brigadni general Blago Dujmović. Posebno se osvrnuo

CISCO akademija mrežnih

Visoki dužnosnici MORH-a i GSOS-a te predstavnici tvrtke CISCO u Hrvatskoj s instruktorima i polaznicima prvog ciklusa izobrazbe

na nužnost primjene novih mrežnih tehnologija sa svrhom interoperabilnosti naših snaga na međunarodnoj razini, napose s obzirom na sve veći angažman na svim razinama NATO saveza, te je zahvalio svima koji su pridonijeli otvorenju CISCO akademije u sustavu OSRH-a, izrazivši uvjerenje da će ona pridonijeti povećanju borbene spremnosti naših Oružanih snaga. Zadovoljstvo je izrazio i predstavnik tvrtke CISCO Denis Stanarević, obećavši ujedno potporu u radu Akademije, a u ime domaćina okupljene je pozdravio zapovjednik Ratne škole i zamjenik ravnatelja HVU-a brigadni general Slaven Zdilar koji je, izrazio nadu da će polaznici Akademije usvojena znanja učinkovito primijeniti u sustavu. Ravnatelj HVU-a general-bojnik Mirko Šundov, koji je i voditelj te CISCO akademije pri Učilištu, pozvao je goste u obilazak učionice u kojoj će se održavati nastava za polaznike, a voditelj programa izobrazbe bojnik Davor Dabo kratko ih je upoznao s nastavnim planom i programom, koji će s polaznicima provoditi obučeni instruktori narednik Zdravko Marinić i stožerni narednik Bruno Maraković, pripadnici Pukovnije veze HKoV-a. Obojica su završila CISCO akademiju na Institutu "Ru-

Narednik Zdravko Marinić i stožerni narednik Bruno Maraković, pripadnici Pukovnije veze HKoV-a, završili su CISCO akademiju na Institutu "Ruđer Bošković" te su certificirani instruktori na regionalnoj i lokalnoj akademiji

su isključivo online, dakle na internetu, i to sve na engleskom jeziku, a provjera znanja provodi se također svakodnevno. Intenzivni koncept prilagođen je mogućnostima i potrebama našeg sustava, jer polaznici dolaze iz raznih krajeva te ih se nastoji obučiti u što kraćem roku, kako bi se što prije mogli vratiti na svoja radna mjesta i, nadamo se, učinkovito primijeniti usvojena znanja. Naime, za funkcioniranje komunikacijsko-informacijskog sustava, kakav je i obrambeni, uz odgova-

Globalna zastupljenost CISCO akademija

Tvrtka CISCO osnovana je 1984. godine, a od 1997. provodi program Akademija mrežnih tehnologija. Deset godina poslije, 2007., diljem svijeta u više od 160 zemalja otvoreno je oko 10 tisuća CISCO akademija, u kojima više od 800 tisuća polaznika godišnje stječe znanja i vještine iz područja mrežnih tehnologija. Može se, dakle, govoriti o njezinoj globalnoj zastupljenosti

tehnologija na HVU

der Bošković" te su certificirani instruktori na regionalnoj i lokalnoj akademiji. Kako su nam rekli, instruktori se moraju stalno usavršavati da bi mogli pratiti promjene tehnologije pa i nastavnog materijala.

Nastava će trajati do 2. travnja, a tijekom 10 tjedana, odnosno 280 radnih sati polaznici će uz pomoć instruktora proći četiri semestra, koliko traje jedno obučno razdoblje. To je osnovni tečaj u sustavu specijalizacije za administraciju mreže (CISCO Cetrified Network Associate – CCNA), a sastoji se od dva programa – za stjecanje osnovnih (Discovery) i naprednih (Exploration) znanja iz područja mrežnih tehnologija. Akademija na HVU provodi napredni CCNA program, namijenjen za mrežne tehničare i administratore te inženjere. Program je vrlo zahtjevan i uz svakodnevnu šestosatnu nastavu iziskuje dodatni rad. Nastavni materijali dostupni

rajuću tehnologiju nužni su i kompetentni djelatnici koji mogu održavati takav sustav. Upravo zato je realizirana ova ideja o otvaranju CISCO akademije unutar MORH-a, kako regionalne tako i lokalne, jer MORH, kao i većina drugih sustava i internet uopće, rabi CISCO opremu. No, kako nam je rekao i bojnik Dabo, valja napomenuti da je znanje što ga pruža ova akademija u velikoj mjeri općenito primjenjivo, dakle i na opremu drugih proizvođača. CISCO akademija postoji u više od 160 zemalja, u svom je sustavu imaju mnoge vojske svijeta, kako NATO članice tako i ostale zemlje, a godišnje je pohađa više od 800 tisuća polaznika. Podaci su to koji najbolje govore u prilog otvaranju takve akademije u Hrvatskoj i MORH-u, a ako se u budućnosti ostvari i ideja o uključivanju cijele državne uprave u taj projekt, CISCO akademija bit će više nego isplativa investicija. ■

Na trideset fotografija koje čine postav izložbe prikazano je sudjelovanje pripadnika britanskih i hrvatskih oružanih snaga u više međunarodnih mirovnih misija, osobito u misiji ISAF u Afganistanu. U završnim riječima što ih je u ime ministra obrane izgovorio državni tajnik Šimunović izložba je opisana kao "snažno svjedočanstvo o bliskosti naših zemalja i naporima koje poduzimamo za mir u svijetu"

BRITANSKE I HRVATSKE savezničke snage u službi mira

Sam čin otvaranja izložbe pripao je britanskom veleposlaniku u RH Davidu Bluntu, ministru vanjskih poslova i europskih integracija RH Gordanu Jandrokoviću i državnom tajniku MORH-a Pjeru Šimunoviću

U zagrebačkom kinu Europa 25. siječnja svečano je otvorena izložba fotografija pod nazivom "Britanske i hrvatske savezničke snage u službi mira". Izložba je postavljena u organizaciji Ministarstva obrane RH i Veleposlanstva Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske u RH, povodom obilježavanja londonske međunarodne konferencije o Afganistanu (28. siječnja).

Na trideset fotografija koje čine postav izložbe prikazano je sudjelovanje pripadnika britanskih i hrvatskih oružanih snaga u više međunarodnih mirovnih misija, osobito u misiji ISAF u Afganistanu. Britanske fotografije djela su njihovih vojnih fotografa, a za hrvatske je zaslužan fotograf Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a, Odjela hrvatskih vojnih glasila, Tomislav Brandt. Istovjetna izložba već je bila organizirana u rujnu 2009. u Splitu.

Otvorenju izložbe nazočio je niz visokopozicioniranih djelatnika britanskog Veleposlanstva u RH, MORH-a, OSRH, Ministarstva

vanjskih poslova i europskih integracija, kao i predstavnici Diplomatskog i Vojnodiplomatskog zbora u RH.

Sam čin otvaranja izložbe pripao je britanskom veleposlaniku u RH Davidu Bluntu, ministru vanjskih poslova i europskih integracija RH Gordanu Jandrokoviću i državnom tajniku MORH-a Pjeru Šimunoviću. U kraćim govorima trojica su dužnosnika istaknula izvrsnu suradnju dviju država u međunarodnim mirovnim operacijama, kao i unutar NATO saveza. "Fotografije ilustriraju teško operativno okruženje i ključni, opasni posao koji britanske i hrvatske postrojbe ondje obavljaju svakoga dana", naglasio je veleposlanik Blunt. Ministra Jandrokovića fotografije su podsjetile na sličnu situaciju

prije desetak godina u našoj zemlji, u kojoj su također bile strane postrojbe. "Želim zahvaliti svima koji su nam pomogli u tim teškim trenucima", rekao je ministar. U završnim riječima što ih je u ime ministra obrane izgovorio državni tajnik Šimunović izložba je opisana kao "snažno svjedočanstvo o bliskosti naših zemalja i naporima koje poduzimamo za mir u svijetu". ■

Pripadnici kontingenta na neočekivane su zadaće odgovorili kako i trebaju odgovoriti hrvatski profesionalni vojnici: prihvatili su odgovornost i sve odradili kako treba. Pa i više od toga! Nisu popustili ni poslije, kad se intenzitet zadaća smanjio. U KFOR-u su to primijetili i nagradili pismima pohvale...

Pohvale hrvatskim profesionalcima

Helikopteri Hrvatskog ratnog zrakoplovstva prošloga su se tjedna vratili iz KFOR-a "otežani" za službena priznanja što su ih dobili njihovi piloti i putnici. Naime, pripadnici 2. hrvatskog kontingenta koji su proteklih mjeseci (od rujna 2009.) svoje zadaće obavljali u najmlađoj europskoj državi zavrijedili su Pismo pohvale što ga je potpisao francuski brigadni general Philippe Leonard. Isto priznanje posebno je dobio i zapovjednik kontingenta, bojnink Andreas Duvnjak, koji je i kapetan hrvatske transportne letjelice Mi 171-Sh. Prema Pismu, naši su zrakoplovci svoje zadaće obavljali izvanredno: "ispravno, sigurno i na vrijeme", i to u okolnostima "visokog operativnog tempa".

Dobivene pohvale nisu kurtoazne, niti ih se stječe lako. To nam je potvrdio i bojnink Duvnjak, s kojim smo razgovarali u bazi u Lučkom nedugo po povratku u Hrvatsku.

Dakako, prvi hrvatski kontingent i bojnink Michael Križanec prokrcili su put svojim nasljednicima. "S Michaelom sam bio u stalnom kontaktu i čuo se svaki put kad me nešto zanimalo", kaže Duvnjak. No, logično je da se kontingent nije mogao unaprijed pripremiti za svaku

situaciju. "Što se tiče naravi naših zadaća, nije bilo nikakvih iznenađenja. Ali, nismo očekivali tempo koji nas je dočekaao odmah po smještanju u bazu", prisjetio se bojnink Duvnjak. Naime, zbog raznih okolnosti, hrvatska postrojba se brzo našla u situaciji da je jedina bila odmah sposobna obavljati letaćku transportnu potporu za potrebe Stožera KFOR-a. Uslijedio je niz zadaća, a ubrzo i izbori na Kosovu, što je značilo novi stupanj pripravnosti i petodnevni premještaj iz Campa Bondsteel kraj Uroševca u bazu Film City u Prištini. I brzina i učinkovitost premještaja bile su znakovite, barem u svjetlu fraze o "malim i brzo premjesticim postrojbama", koju posljednjih godina stalno slušamo.

Pripadnici kontingenta na neočekivane su zadaće odgovorili kako i trebaju odgovoriti hrvatski profesionalni vojnici: prihvatili su odgovornost i sve odradili kako treba. Pa i više od toga! Nisu popustili ni poslije, kad se intenzitet zadaća smanjio. U KFOR-u su to primijetili i nagradili pismima pohvale.

Baš kao i u misiji prvog kontingenta, helikopter Mi-171 Sh opet je dokazao da je pouzdana letjelica. Dakako i zaslugom naših tehničara. Helikopter nikada nije bio problem za nor-

malan tijekom zadaća.

Hrvatska postrojba svoj je

uspjeh izgradila i na

iskustvima 1. kontingenta, a sigurno je da će ono što je dobila i sama dati 3. kontingentu, koji je sada na Kosovu. KFOR se mijenja, broj vojnika se drastično smanjuje, što će značiti više posla za pripadnike hrvatskog kontingenta. Jer područje koje se pokriva ostaje isto. Tražit će se veća mobilnost. Preustroj će zahtijevati i nove procedure i oblike uvježbavanja. Dakle, hrvatsku ekipu čeka velik posao...

Nažalost, od bojnika Duvnjaka nismo mogli čuti nikakvu usporedbu našeg kontingenta s inozemnim kolegama. Pilot smatra da to ne bi bilo profesionalno, iako su Hrvati na Kosovu sudjelovali i u vježbama koje također imaju svrhu da jedni drugima pokažu koliko znaju i mogu. Pa, ima bojnink i pravo. Oni koji dobivaju pohvale od drugih zaista se ne trebaju hvaliti sami! ■

U prošlom broju uvodno smo predstavili CIOR – Međunarodni savez neovisnih nacionalnih udruga pričuvnih časnika, koji je svojim djelovanjem usmjeren prema profesionalnom razvoju pričuvnih časnika. Nastavljamo s predstavljanjem povjerenstava i mogućnosti što ih aktivno sudjelovanje u njima pruža pričuvnim časnicima...

CIOR - ova povjerenstva za pričuvne časnike

Tijelo koje upravlja CIOR-om (Međunarodnim savezom neovisnih nacionalnih udruga pričuvnih časnika) jest Izvršni odbor CIOR-a, koji se sastoji od jednog ili dva člana izaslanstva svake zemlje članice. Odbor redovito zasjeda na Zimskom sastanku i Ljetnom kongresu te donosi odluke natpolovičnom većinom. Pravo odlučivanja imaju samo punopravne članice CIOR-a.

Izvršnim odborom CIOR-a predsjedava Predsjedništvo, koje se bira na dvije godine i rotira među punopravnim članicama CIOR-a, a čine ga predsjednik i glavni tajnik. Za pomoć i potporu u radu Predsjedništvo može imati jednog ili više asistenata glavnom tajniku. Praksa je da postoji jedan asistent za opće poslove i jedan do dva za pojedine specifične poslove, što ovisi i o okolnostima tijekom specifičnog mandata i konkretnim okolnostima u pojedinim zemljama predsjedateljicama.

Stalni CIOR-ov predstavnik u NATO-ovu stožeru časnik je za vezu CIOR-a s NATO-om. Istu ulogu imaju i časnici za vezu iz sastava NATO-ovih institucija u CIOR-u koje za ovu dužnost određuju institucije NATO-a.

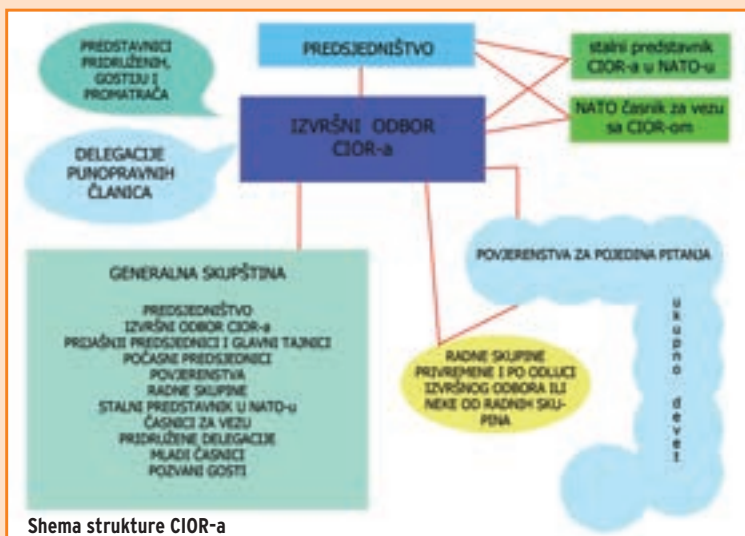
Izvršni odbor usmjerava i nadzire povjerenstva, kojih ima devet. Proizvod rada nekih od povjerenstava je, osim prijedloga,

inicijativa i pisanog materijala, i provođenje konkretnih aktivnosti kao što je sportsko natjecanje, jezična škola ili seminari o pojedinim pitanjima. Sva povjerenstva međusobno tijesno surađuju i koordiniraju aktivnosti.

Povjerenstvo za obrambena i sigurnosna pitanja bavi se najrazličitijim pitanjima, izravno ili neizravno vezanima uz obranu i sigurnost, kao i mjestom i ulogom pričuvnih časnika u obrani i sigurnosti. Nekoliko tipičnih pitanja kojima se povjerenstvo bavilo proteklih godina jesu: pričuvni časnici u međunarodnim operacijama različitog tipa, uloga pričuvnih časnika u obrani vlastite zemlje, problemi iz radnog odnosa i s poslodavcima, s kojima se pričuvni časnici sučeljavaju za vrijeme i nakon obavljanja vojne službe, mobilizacija pričuvnih časnika, novačenje pričuvnih časnika, uloga pričuvnih časnika u potpori miru, uključivanje u svakodnevni život pričuvnih časnika nakon višemjesečne vojne službe u operacijama izvan matične zemlje i dr. Povjerenstvo se bavi tim pitanjima tijekom zasjedanja na kongresima, ali i tijekom cijele godine analizirajući prikupljene podatke te razmjenjujući informacije i spoznaje među članovima povjerenstva.

Povjerenstvo za civilno-vojnu suradnju. Uočeno je da mnogi pričuvni časnici imaju, osim vojnih sposobnosti i vještina, također civilne sposobnosti i vještine, one od kojih stvarno žive u svakodnevnom životu. Često su to one vještine i sposobnosti koje su u misijama bile vrlo potrebne, a koje profesionalni vojnici nisu imali ili su bili skromnih dodatnih znanja i vještina. Bilo je to područje i prilika za veće angažiranje pričuvnih časnika, te razvoj novih sposobnosti među pričuvnim časnicima, koji se sve više angažiraju na humanitarnim poslovima, poslovima pomoći uspostave i izrastanja civilnih vlasti u zemljama kojima se pruža pomoć, pomoć u stabilizaciji mira i gospodarstva, pomoć u uspostavi obrazovnog sustava i sličnim civilnim ili civilno-vojnim zadaćama.

Povjerenstvo za odnose s javnošću utemeljeno je sa svrhom predstavljanja CIOR-a i njegovih aktivnosti unutar CIOR-a, unutar NATO-a, među zemljama čije su udruge članice CIOR-a, te opće javnosti i svima zainteresiranima za njegov rad. Ovo

Schema strukture CIOR-a

povjerenstvo stvara i svojevrsnu arhivu prikupljajući, selektirajući i pohranjujući podatke o aktualnim događanjima, koji s vremenom postaju povijesna građa za neka druga istraživanja. Radom u ovom povjerenstvu sudionici imaju priliku izgrađivati i sebe u međunarodnom okruženju, izgrađujući sposobnosti usmenog i pismenog izražavanja na jednom od službenih jezika CIOR-a. Članovi povjerenstva uglavnom su dragovoljci, pričuvni časnici udruga CIOR-a koji se u privatnom životu aktivno bave medijima.

Povjerenstvo za vojna natjecanja utemeljeno je 1957. godine radi organiziranja, pripreme i provođenja natjecanja pričuvnih časnika u vojnom četverboju: gađanju puškom i pištoljem, vojnim preponama, vojnom plivanju u odori i s preponama i vojnom orijentacijskom kretanju. Natjecanje je timsko i osim individualne spremnosti, sposobnosti i vještina, bitan je i kolektivni rad svih članova tima. Načelno se održava ljeti, na Ljetnom kongresu u istoj zemlji, a proglašenje pobjednika dio je svečanog ceremonijala Ljetnog kongresa.

Povjerenstvo za pravna pitanja organizirano je kao savjetodavno tijelo za pravna pitanja pri organizaciji CIOR i u svom radu podupire predsjedništvo, vijeće, povjerenstva i radne skupine. Najvažnija su mu pravna usmjerenja na pitanja zakonitosti u oružanim sukobima, zaštita zaposlenika pričuvnih časnika, ali i poslodavaca u vezi s privremenom ili povremenom službom pričuvnih časnika, potpora pričuvnim časnicima i njihovim obiteljima u pitanjima proisteklim iz vojne službe ili u svezi s vojnom službom, pravna pitanja u vezi s mobilizacijom i/ili demobilizacijom pričuvnih časnika, edukacija zainteresiranih u pitanjima međunarodnih i vojnih pravnih pitanja, te njihovo unapređivanje, pravne norme (ponajprije Statut) CIOR-a i CIOMR-a i pravna potpora novim članicama CIOR-a.

Povremeno pruža izravnu pomoć u pojedinim pitanjima i NATO-ovom NRFC (National Reserve Forces Committee) koji nije član CIOR-a već tijelo NATO-a i spona CIOR-a s tim savezom. Članovi povjerenstva pravnici su različitih podspecijalnosti iz svih zemalja članica CIOR-a koji imaju i vojnog iskustva.

Povjerenstvo Partnerstva za mir utemeljeno je da pomoćne pridruženim članicama i članicama promatračima, od kojih su mnoge i zemlje Partnerstva za mir u procesu približavanja i prilagođavanja NATO savezu, kako bi što lakše, brže i bezbolnije okončale svoj pristupni put. Zbog toga su članovi ovog povjerenstva iz udruga stalnih članova CIOR-a, ali i udruga iz zemalja Partnerstva za mir. Aktivnost se odvija na tematskim seminarima, radionicama, predavanjima i raspravama o pojedinim pitanjima, s radi što boljeg razumijevanja strukture,

Polaznici CIOR-ove jezične škole

organizacije, namjene i načina uporabe pričuvnih časnika u oružanim snagama zemalja NATO saveza. Odnedavno se razmatra mogućnost proširenja rada tog povjerenstva ne samo na zemlje i pitanja koja se tiču Partnerstva za mir već i na druge, NATO-u bliske inicijative, primjerice Mediteransku inicijativu i slične.

Povjerenstvo CIOR-ove jezične škole započelo s je s radom 2000. kao potpora CIOR-a zemljama srednje i istočne Europe na njihovu tranzicijskom putu prema euroatlantskim asocijacijama. Namijenjeno je podučavanju polaznika službenim jezicima NATO-a i CIOR-a, engleskom i francuskom. Obično se organizira jednom na godinu, načelno tijekom ljeta u zemlji koja se za to ponudi, a traje dva do tri tjedna intenzivnog cjelodnevnog proučavanja jezika s težištem na vojnoj terminologiji. Polaznici su pričuvni časnici iz udruga CIOR-a kojima engleski i/ili francuski nisu službeni jezici i djelatni časnici zemalja novih demokracija istočne i središnje Europe. Učenjem jezika u CIOR-ovoj jezičnoj školi polaznici se osposobljavaju u vladanju jezikom, bitnim i neizostavnim alatom za odrađivanje bilo kakvog posla u NATO-ovu ili CIOR-ovu okruženju. Na kraju svakog tečaja organizira se polaganje ispita iz jezika po STANAG-u.

Povjerenstvo za zimski seminar organizirano je za planiranje i provođenje zimskog seminarara. Zimski se seminar redovito provodi u sklopu Zimskog sastanka, i to obično uoči njega. Omogućuje sudionicima sponzoriranima od nacionalnih organizacija pričuvnih časnika da raspravljaju i istražuju neko od obrambenih i/ili sigurnosnih pitanja na akademskoj razini, uz sudjelovanje priznatih eksperata za ta pitanja. Tematika koja se obrađuje na Zimskom seminaru vezana je za teme raspravljane na Povjerenstvu za obrambena i sigurnosna pitanja kao i na drugim odborima, a od iznimne je važnosti za NATO, njegove članice i članice PzM-a.

Povjerenstvo za program radionica/seminara mladih časnika osnovano je kako bi se unaprijedila izobrazba mladih pričuvnih časnika, mladih od 30 godina do čina satnika. Ove aktivnosti organiziraju se svakog ljeta zajedno s Ljetnim kongresom, a imaju svrhu informirati mlade pričuvne časnike, te im omogućiti raspravu o nekim pitanjima na međunarodnoj razini. U tim aktivnostima, kao informatori, predavači i/ili medijatori, intenzivno sudjeluju i stariji časnici i predstavnici pojedinih tijela iz NATO-ova zapovjedništva, primjerice NRFC (National Reserve Forces Committee), SHAPE (Supreme Headquarters Allied Power Europe), NATO-ove škole i drugih, ali i nevladinih organizacija (NGO), Europske unije, te priznati eksperti u pojedinim područjima o kojima se raspravlja. ■

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

U skladu s doktrinom NATO-a pružanje medicinske pomoći stradalima u području operacija postavlja nove zahtjeve pred medicinsku struku. Zadaća MEDEVAC timova jest održati na životu unesrećenoga dok se ne stigne od mjesta ranjavanja do mjesta zbrinjavanja. Uglavnom je riječ o kratkim letovima koji traju deset do petnaest minuta, tijekom kojih se stručna medicinska skrb provodi u specifičnim i otežanim uvjetima

Obuka timova za MEDEVAC

Nositelj tečaja je
Zavod za zrakoplovnu
medicinu, a tečaj se
provodio u suradnji s HRZ-om

Vojno zdravstveno središte organiziralo je i provelo tečaj za obuku timova za zračnu medicinsku evakuaciju - MEDEVAC. Nositelj tečaja je Zavod za zrakoplovnu medicinu, a tečaj se provodio u suradnji s Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom. Ovo je prvi put, istaknuli su naši sugovornici pukovnik Tomislav Barčan, ravnatelj Zavoda za zrakoplovnu medicinu, i pukovnik Stjepan Konig, načelnik Odjela zrakoplovne medicine, da je organiziran ovakav tečaj. Tečaj je izravno povezan sa sudjelovanjem naših medicinskih timova u međunarodnim misijama, koji moraju biti osposobljeni za pružanje pomoći unesrećenima tijekom zračnog transporta od mjesta nesreće do mjesta zbrinjavanja odnosno bolnice. Naime, u skladu s doktrinom NATO-a, pružanje medicinske pomoći stradalima u području operacija postavlja nove zahtjeve pred medicinsku struku. U uvjetima modernog ratovanja, unesrećenima se prva pomoć pruža u roku od deset takozvanih platinastih minuta, MEDEVAC bi pomoć trebao pružiti u roku od sata, a u roku od dva sata ranjeni bi trebali dobiti kirurški tretman. Tako se postižu učinci liječenja koje bi dao jedan kirurški sat. Ta nova doktrina u skladu je sa specifičnostima u kojima se pruža medicinska pomoć u ratnim uvjetima. Pukovnik Barčan napominje da je zadaća

MEDEVAC timova održati na životu unesrećenoga dok se ne stigne od mjesta ranjavanja do mjesta zbrinjavanja. Uglavnom je riječ o kratkim letovima koji traju deset do petnaest minuta, tijekom kojih se stručna medicinska skrb provodi u specifičnim i otežanim uvjetima.

Na tečaju je bio 31 medicinski djelatnik, odnosno deset medicinskih timova iz svih grana OSRH-a. Svaki medicinski tim ima liječnika i po dva medicinska tehničara. Budući da je riječ o stručnom osoblju koje zna svoj posao, napomenuo je pukovnik Konig, na tečaju se nije učila medicina nego samo posebnosti u zrakoplovnoj medicini, odnosno u tretmanu bolesnika tijekom zračne evakuacije. Rad MEDEVAC timova u helikopteru zahtijeva nov način rada, koji je, za liječnike nepovoljan. Stoga je u teoretskom dijelu naglasak bio na fiziologiji letenja, poremećajima koji se mogu javiti prilikom letenja, posebnim oblicima njege tijekom transporta, plinskim zakonima, pripremi unesrećenoga za prijevoz helikoptrom i dr. Praktični dio tečaja proveden je u Lučkom, gdje su se polaznici upoznali s tehničkim odlikama, mogućnostima i uvjetima pod kojim helikopter može sudjelovati u akcijama spašavanja. Dobili su i osnovne informacije o suradnji i načinima komunikacije s posadom helikoptera, te je izvedena i praktična vježba o pripremi unesrećenoga za prijevoz i let helikoptrom. ■

Priprema unesrećenoga za prijevoz helikoptrom

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

SEA GRIPEN

Švedski konzorcij Saab, odnosno tvrtka Gripen International uskoro će Indiji ponudi, umjesto jedne, dvije inačice Gripena NG. Naime, može se reći kako su Saab i Gripen International izuzetno brzo reagirali na dodatni indijski natječaj za nabavom borbenih aviona nove generacije. Indija je u prosincu 2009. poslala zainteresiranim tvrtkama Zahtjev za informacijama (Request for Information) koji se odnosi na nabavu novog palubnog lovca. Šveđani su odmah najavili da će u tom smislu ponuditi mornaričku inačicu Gripena NG, koju su već počeli nazivati Sea Gripen.

Inženjeri Gripen Internationala počeli su još sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća raditi na mogućoj mornaričkoj inačici Gripena C/D serije, te imaju dobro polazište da brzo dovrše prvi prototip Sea Gripena. On bi se u odnosu na Gripen NG trebao razlikovati ojačanim trupom, novom nosnom nogom i stajnim trapom, te redizajniranom kukom za zaustavljanje. Zbog toga bi Sea Gripen trebao biti teži oko 400 kg u odnosu na Gripen NG, odnosno težina praznog aviona trebala bi biti od 7500 do 8000 kg.

I. SKENDEROVIĆ

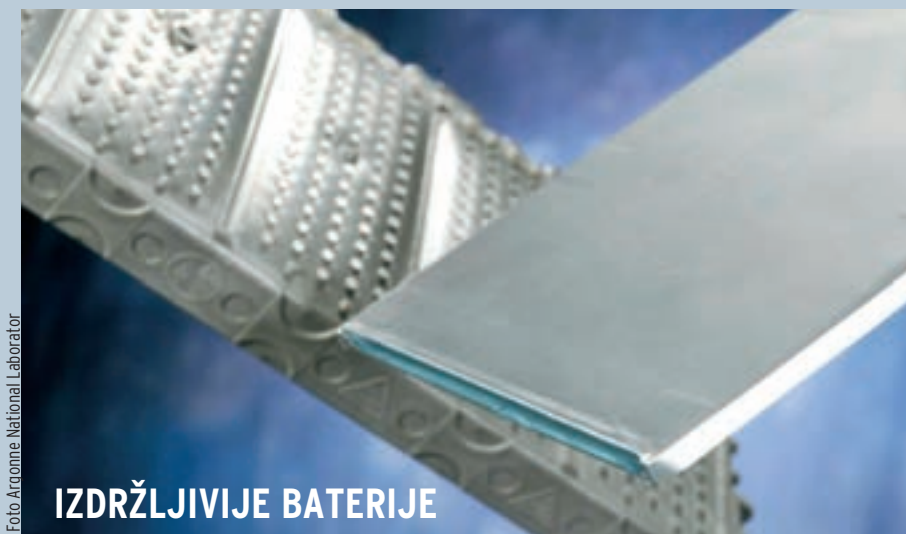

Foto: Argonne National Laboratory

IZDRŽLJIVJE BATERIJE

Jedan od važnijih pravaca znanstvenih istraživanja jest pronalaženje alternative za sadašnje izvore energije, koji su uglavnom fosilni. Posebno je to uočljivo u prometu, gdje je nafta primarni izbor. Električna energija ubrzano dolazi, ali je i dalje temeljni problem slabi kapacitet baterija, koji omogućava autonomiju za oko 150 km. Istraživači američkog laboratorija Argonne National Laboratory razvijaju novu generaciju baterija za pogon vozila, koja bi trebala umanjiti taj problem. Načinili su kompletan električni

pogonski sustav, koji se sastoji od napredne litij-ionske baterije (ima tri puta veću energetske gustoće od sadašnjih baterija), za održavanje putne brzine te ultrakapacitatora za opskrbu energijom kod naglih vršnih opterećenja (pokretanje, pretjecanje). Istraživači vjeruju da će taj pristup omogućiti izradu električnih pogonskih sustava dvostruko veće autonomije, a nove tehnologije trebale bi sadašnju cijenu sustava s 8000 sniziti na 4000 dolara.

M. PETROVIĆ

POČEO RAZVOJ Mi-46

Obitelj teških transportnih helikoptera nove generacije u idućih pet do deset godina po svemu sudeći bit će bogatija za novi oblik rusko - kineske suradnje. Naime, predstavnici ruskog konzorcija Russian Helicopters, koji okuplja sve ruske proizvođače helikoptera, i predstavnici kineskog proizvođača zrakoplova tvrtke Avicopter najavili su kako zajedno kreću u tzv. projekt Advanced Heavy Lifter, odnosno razvoj teškog transportnog helikoptera koji bi trebao biti u klasi

postojećeg helikoptera Mi-26. Očekuje se da bi masa praznog helikoptera bila oko trideset tona te maksimalna težina na poletu od oko pedeset i više tona.

Inženjeri Russian Helicopters započeli su s izradom tehničkih specifikacija helikoptera, a cijeli projekt bi trebao biti financiran kineskim novcem. Obrisi inicijalnog rada ruskih inženjera vidljivi su u prvim dostupnim crtežima odnosno oznakama helikoptera, Mi-46. Obostrana očekivanja su da bi helikopter trebao

ući u inicijalnu operativnu uporabu u idućih pet do deset godina. Uz to, prema najavama Russian Helicoptersa i Avicoptera novi Mi-46 će biti rabljen podjednako za vojne i civilne potrebe.

I. SKENDEROVIĆ

DCNS SAMOFINANCIRA IZGRADNJU PRVE KORVETE GOWIND

Francuski vojni brodograđevni konzorcij DCNS najavio je da namjerava pokrenuti gradnju prve korvete iz programa Gowind kako bi zainteresiranim stranama i potencijalnim naručiteljima brodova pokazao oglednu platformu novog programa korveta.

Korvete projekta Gowind nastale su kao izravni derivat francusko-talijanskih višenamjenskih fregata FREMM. Ovisno o narudžbenim specifikacijama, korvete programa Gowind mogu imati istisninu od 1700 t do 2100 t. Glavna obi-

lježja najvećih korveta inačice 200 jesu duljina 103 m i širina 14,2 m te istisnina 1950 tona. Uz još neobjavljenu konfiguraciju propulzijskog sustava, brodovi bi trebali postići maksimalnu brzinu veću od 30 čv. Na krmenom dijelu broda nalazi se sletna paluba i hangar za smještaj helikoptera veličine 10 tona. Moguće inačice naoružanja uključuju projekte MICA namijenjene bliskoj protuzračnoj obrani i protubrodске projekte MM40 Exocet.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: DCNS

RVV-SD, NOVA RUSKA UZDANICA SREDNJEG DOMETA

Probuđena ruska industrija naoružanja nastoji držati korak s industrijom zrakoplovne tehnike te isporučivati nove ili modernizirane inačice raznih raketa i projektila. Tako se jedan od posljednjih sklopljenih ugovora (vrijedan 199 milijuna američkih dolara) za naoružavanje borbenih aviona Su-35S Flanker (i vrlo vjerojatno PAK-FA) odnosi na isporuku projektila zrak-zrak srednjeg dometa oznake RVV-SD. Riječ je moderniziranoj inačici projektila R-77

(NATO oznaka AA-12 Adder), s aktivnim radarskim samonavođenjem, koji proizvodi ruska tvrtka Vimpel, a koja je dio ruskog konzorcija Tactical Missile Corporation.

Poboljšani R-77 (RVV-AE), koji nosi i oznaku Article 180, nastavlja generički dizajn R-77 u odnosu na koji ima znatno poboljšani pretraživač ciljeva u glavi projektila, za koji se pretpostavlja kako ga također proizvodi dio Tactical Missile Corporationa, a ne više ukrajinski Arsenal iz Kijeva. Za-

hvaljujući novom raketnom motoru, te poboljšanjima aerodinamičkog dizajna tijela projektila, povećan je domet koji sada iznosi 110 km. Težina

projektila RVV-SD sada iznosi 190 kg (RVV-AE teži 175 kg), a dužina iznosi 3,71 m (RVV-AE je dugačak 3,6 m).

I. SKENDEROVIĆ

LOM LEŽAJA - PROBLEM CIJELE KLASSE SAN ANTONIO

Prema posljednjim izjavama službenih osoba, kvar na pogonskom dizel motoru posljednjeg desantno-transportnog broda klase San Antonio mogao bi imati dalekosežne posljedice na cijelu klasu brodova. Preuranjen lom glavnog ležaja na jednom od četiri porivna motora Colt Pielstick PC 2.5 na USS New York otkriven je tijekom jednodnevne procjene rada dizel motora na Atlantskom oceanu.

Peti desantno-transportni brod u seriji, istisnine 25 885 t, morao se vratiti u matičnu luku Naval Station Norfolk u Virginiji, SAD, u prosincu prošle godine, sa smanjenom snagom a time i brzinom vlastitog pogona. Naime, po mišljenju dužnosnika američkog zapovjedništva za pomorske sustave, nastali problem bi se mogao pojaviti i na ostalim brodovima u klasi.

Kako je sam ležaj bio pod jamstvom proizvođača, bit će zamijenjen u američkom brodogradilištu Newport News korporacije Northrop Grumman. Stručnjaci navedenog brodogradilišta dali su potporu američkoj mornarici u analizi cjelokupne situacije te se ogradili od bilo kakvih komentara vezanih za brodove dostavljene mornarici.

M. PTIĆ GRŽELJ

SAVITLJIVI ZASLONI DOLAZE

Američka kopnena vojska (US Army) planira što prije krenuti s nabavom nove generacije zaslona, koji se naprednim tehnologijama rade na polimernom supstratu pa su zato savitljivi. Takav zaslon ima niz prednosti za korisnika, a najzadovoljniji će zasigurno biti vojnik na terenu, kojemu će biti omogućen prikaz brojnih podataka i to sve na malom, laganom i prenosivom zaslonu. Savitljivost obično znači da se zaslon može saviti u maleni tuljac kad se ne rabi i odmotati kad ga korisnik treba.

Odmatanje i zamatanje ne utječe na karakteristike zaslona koji u odmotanom, radnom, položaju omogućava prikaz standardne slike s računala, kamere ili nekog drugog izvora. Još jedna prednost je i manja potrošnja savitljivih zaslona, za koju se očekuje da će u terenskim uvjetima biti 50% manja nego kod običnih krutih TFT LCD zaslona. No, ono što najviše zanima vojne korisnike jest otpornost na oštećenja. Naime, kad ne radi, zaslon se jednostavno savije u čvrsto kućište koje se

može staviti u džep ili naprtnjaču te tako smanjiti mogućnost ispadanja, udaraca, grebanja i ostalih nezgoda.

M. PETROVIĆ

Snaga u pokretu

MAN Importer Hrvatska je član poslovne grupe Auto Hrvatska.

Univerzalci s pogonom na svim kotačima.

MAN nudi pravo rješenje za svaki logistički vojni scenarij. Osim TGA, TGM i TGL kategorije vozila važnu ulogu u vojnoj primjeni imaju i HX i SX modeli, specijalno razvijeni za ispunjavanje vojnih zadataka. Zbog univerzalne kombinacije maksimalne mobilnosti, pouzdanosti i snage, s ekonomičnim učinkom u eksploataciji, vozila su pogodna za sve logističke i taktičke namjene.

Glavni uvoznik za Republiku Hrvatsku:
MAN Importer Hrvatska d.o.o., Zagreb

www.man.hr
www.man-mn.com/militarytrucks

Transport worldwide. Powered by MAN.

MAN Nutzfahrzeuge

Ivan GUBERINA

U posljednjih nekoliko godina utjecaj Brazila u svjetskoj energetskej politici i globalnoj trgovini je u porastu, te on zajedno s Kinom, Indijom, Meksikom i Južnom Afrikom čini najbitnije partnere skupine G-8 najrazvijenijih zemalja svijeta

Uspon BRAZILA na svjetskoj pozornici?

Foto: www.es.gov.br

Kad je 2008. godine nastupila globalna gospodarska kriza, Brazil se zbog jake izvozne industrije i poljoprivrede oporavio brže od ostalih zemalja, čime je upozorio na jačinu svog gospodarstva i što ga je ohrabrilu da započne s nizom energetskej i sigurnosne inicijative u regiji.

Kad je završio II. svjetski rat, ovisno o tome kako se mijenjala vlast, Brazil je fluktuirao između povlaštenih odnosa sa SAD-om i jačanja veza sa zemljama Trećeg svijeta. Danas je brazilska vanjska politika uvjetovana pozicijom Brazila kao regionalne sile i jedne od vodećih

zemalja u razvoju te pozicijom svjetske sile u usponu. Ciljevi brazilske vanjske politike uključuju afirmiranje brazilske nacionalne interesa kroz pokretanje zajedničkih inicijativa sa zemljama Južne Amerike radi mijenjanja svjetskog poretka i uspostave ravnoteže moći u svjetskoj politici stvaranjem regionalnih polova moći. Iza te težnje leži vjervanje brazilske vodstva da bi njihova zemlja trebala imati bitniju ulogu u najutjecajnijim svjetskim tijelima poput Vijeća sigurnosti UN-a, Međunarodnog monetarnog fonda ili skupine G-8 najrazvijenijih zemalja svijeta.

Jaki ekonomski temelji brazilske gospodarstva i uspon pod Lulom

Brazil je peta najveća svjetska država čiji teritorij zauzima gotovo polovicu Južne Amerike. Posjeduje goleme zalihe strateških sirovina poput željeza, urana, boksita, bakra i zlata. Trenutačno je Brazil petnaesti najveći proizvođač nafte na svijetu i posjeduje druge najveće zalihe nafte u Južnoj Americi odmah iza Venesuele, a otkada je Petrobras objavio otkriće velikih offshore naftnih nalazišta u Atlantiku možemo očekivati znatan rast udjela u svjetskoj proizvodnji nafte.

U zadnjem desetljeću Brazil je stvorio robusnu i diverzificiranu ekonomiju koja je prema veličini BDP-a, koji iznosi gotovo dva bilijuna dolara u 2008. godini, osma ekonomija na svijetu. Ekonomski stručnjaci rast njihova gospodarstva vide u stabilizaciji valute i reduciranju inflacije, nakon čega su privukli strana ulaganja. Također, ekonomski rast nošen je jakim izvozom poljoprivrednih i industrijskih proizvoda, koji nije ovisan o samo jednom tržištu, tako da su im glavni trgovinski partneri Kina, SAD, Njemačka i Argentina. Primjerice, Brazil je vodeći svjetski izvoznik biogoriva, šećera, govedine i kave, a posljednjih je godina zabilježen veliki porast u proizvodnji soje, kukuruza i svinjetine.

Unatoč najgoroj ekonomskoj krizi od 1929. godine s kojom je trenutačno svijet suočen, brazilsko gospodarstvo ne pokazuje znakove sloma, ponajprije zahvaljujući jakom bankarskom sektoru i rastućoj potrošnji na domaćem tržištu od gotovo 200 milijuna ljudi. Bitnu ulogu odigrala je bankarska kriza koja je nastupila u Brazilu sredinom devedesetih, jer je nakon propasti nekoliko važnijih banaka vlada donijela oštriju zakonsku regulativu u bankarski sektor. Manje banke koje su se našle u problemima preuzela je država, a problematične nacionalne banke kupili su strani investitori. Upravo su ti potezi učinili brazilsku ekonomiju otporniju na potrebe na svjetskim tržištima.

Dva su čimbenika utjecala na rast uloge Brazila na svjetskoj pozornici: prije globalizacija i rast svjetske trgovine, te dolazak Luiza Inacia Lule da Silve na vlast u idealnom trenutku. Dolaskom Lule na vlast 2002. godine za Brazil počinje razdoblje ekonomskog prosperiteta. Lulina politika kombinira poštivanje postojećih tržišnih mehanizama i uvođenje raznih socijalnih programa s ciljem postupnog smanjivanja socijalnih razlika među Brazilcima. Kako je Lula potekao iz radničke obitelji i bivši je sindikalni vođa, mnogi su nakon njegova dolaska na vlast očekivali populističko obračunavanje s ekonomskim reformama svog prethodnika, ali pomalo

iznenadujuće Lula ih je prigrlio zadržavši makroekonomsku stabilnost zemlje. Njegovi socijalni programi smanjili su broj stanovnika koji žive ispod granice iznimnog siromaštva za pedeset posto, a oko 20 milijuna ljudi prešlo je u srednju klasu. Taj paket socijalnih programa nazvan *Bolsa Familia* uključuje porezne olakšice i subvencije za obitelji s niskim primanjima što je omogućilo milijunima siromašnih da imaju hranu i krov nad glavom. Koliko je takva politika popularna govori da pri kraju drugog mandata Lula uživa potporu 70 posto birača.

Početak autonomne brazilske vanjske politike

Brazilska vanjska politika bazirana je na načelima multilateralizma, mirnog rješavanja sukoba i nemiješanja u unu-

Foto: World Economic Forum

Brazilski predsjednik Luiz Inacio Lula da Silva

tanja pitanja drugih država. Lula tako održava dobre odnose i s lijevo orijentiranim Hugom Chavezom i s desničarskim kolumbijskim vodstvom koje je inače snažan saveznik SAD-a. Brazilsko zapovjedništvo nad UN-ovim snagama u Haitiju kao i njegovo posredništvo u krizama u Boliviji i Ekvadoru čini ga čimbenikom stabilnosti u regiji i potencijalnim važnim partnerom za SAD. Za brazilske vanjsko-političke napore iznimno važnu ulogu ima Unija južnoameričkih nacija ili skraćeno UNASUR, koja obuhvaća dva najveća trgovačka bloka u toj regiji svijeta, MERCOSUR i Andsku zajednicu naroda. Upravo je preko UNASURA

Brazil lansirao mnoge inicijative od kojih je najvažnija *South America Defense Council* koja zagovara stvaranje vojnog saveza po uzoru na NATO koji bi jamčio regionalnu sigurnost i stabilnost. Tako je u travnju ove godine u Čileu održan sastanak 12 članica novoosnovanog *South America Defense Councila* na kojem je odlučeno da će to vijeće imati ulogu diplomatskog foruma za sprečavanje regionalnih sukoba i promicati vojnu suradnju radi zadovoljavanja regionalnih sigurnosnih potreba. Također, svaka članica se obvezala da će poštivati teritorijalni suverenitet ostalih članica i da će štiti demokraciju u regiji. Vijeće bi se inače trebalo sastajati najmanje jednom godišnje radi identifikacije zajedničkih sigurnosnih prijetnji, uključujući i prirodne nepogode te planirati zajedničke

odgovore na takve izazove. Dodajmo da je među ciljevima navedeno i povećanje vojnih akademija zemalja članica i osnivanje zajedničkog središta za strateške i obrambene studije.

Brazilsko gospodarstvo ima i ulogu u afirmiranju brazilskih interesa. Znamo da je Brazil veliki proizvođač biogoriva te da je veliki izvoznik mineralnih sirovina i poljoprivrednih proizvoda. Iako je Brazil danas tek 15. najveći svjetski proizvođač nafte, nedavna otkrića velikih naftnih polja u brazilskom podmorju u budućnosti bi od Brazila mogla napraviti velikog energetske diva. Upravo tu činjenicu mnogi geopolitički analitičari

vide kao glavni čimbenik približavanja Brazila i SAD-a jer SAD većinu nafte dobiva od dobavljača sa zapadne hemisfere, točnije Kanade, Meksika i Venezuele. Kako su odnosi s Venezuelom od kada je Chavez došao na vlast zahladili, a proizvodnja nafte u Meksiku pokazuje znakove opadanja, energetsko partnerstvo između dviju zemalja čini se logičnim potezom. Jedini korak spoticanja mogla bi biti američka zaštitna tarifa od 54 centa po galonu brazilskog etanola, koja služi za zaštitu američke domaće proizvodnje etanola koja je bazirana na kukuruzu i time skuplja od brazilske proizvodnje bazirane na šećernoj trski. Upravo je ta zaštitna tarifa uzrok razmirica zbog kojih je svojedobno brazilsko vodstvo prijetilo tužbom WTO-u i mogla bi predstavljati ozbiljnu zapreku zajedničkim naporima Brazila i SAD-a oko povećanja potrošnje etanola u Južnoj Americi i stvaranja globalnog tržišta za biogoriva.

Planovi za jačanje vojnih kapaciteta i intenziviranje vojne suradnje s Francuskom

Brazilski gospodarski uspon uvjetovan je obiljem prirodnih resursa, a jedan od najbitnijih događaja jest otkriće nafte u podmorju Atlantika ispred Rio de Janeira. Za to naftno polje, nazvano *Tupi*, vjeruje se da sadrži između pet i osam milijardi barela nafte što ga čini najvećim novim nalazištem nafte nakon pronalaska novih polja u Kazahstanu 2000. godine. Dok se prašina oko otkrića tog naftnog polja još nije ni slegla, u brazilskom podmorju otkriveno je još veće naftno polje nazvano *Carioca* čije su zalihe procijenjene na 33 milijarde barela nafte, što znači da bi se u budućnosti Brazil mogao naći u društvu velikih izvoznika nafte poput Venezuele ili čak Saudijske Arabije. Upravo se ta golema otkrića nafte dovode u vezu s potpisivanjem ugovora u prosincu prošle godine s Francuskom o kupnji četiri podmornice i 50 helikoptera EC-725 Cougar vrijednog 12 milijardi dolara. Ugovor su potpisali brazilski

predsjednik Luiz Inazio Lula da Silva i francuski predsjednik Nicolas Sarkozy u Rio de Janeiru točno tjedan dana nakon što je Lula objavio novu vojnu strategiju koja uključuje znatnu modernizaciju i kupovinu vojne opreme u sljedećih 20 godina. Kako je rekao Lula, cilj te strategije jest zaštita velikih zaliha nafte u Atlantiku i zaštita mineralnih resursa u području Amazone.

Posao s podmornicama obuhvaća kupnju četiri konvencionalne napadne podmornice klase Scorpene i konstrukciju još jedne nuklearne podmornice uz francusku suradnju. Naime, nuklearni reaktor bi trebali konstruirati brazilski

se četiri konvencionalne podmornice klase Scorpene tiče, one bi trebale biti izgrađene u Francuskoj uz sudjelovanje španjolske kompanije Navantia, a brazilski vojni vrh objavio je planove za gradnju podmorničke baze u blizini Rio de Janeira gdje bi te podmornice bile smještene.

Posao s helikopterima EC-725 Cougar vrijedan je 2,6 milijardi dolara što je najveći posao Eurocoptera potpisan u Latinskoj Americi do sada, a zahvaljujući transferu tehnologije između Francuske i Brazila trebala bi ih proizvoditi brazilska kompanija Helibras u pokrajini Minas Gerais. Također, najavljena je gradnja i

Brazilski vojnik u mirovnoj misiji na Haitiju

i argentinski znanstvenici bez francuske pomoći, ali ostatak podmornice koristio bi se francuskom tehnologijom. Zgodno je spomenuti da Brazil gradnju nuklearne podmornice planira već desetljećima i da je 1979. godine taj program formalno i započet, no zbog demokratskih promjena u Brazilu 1985. godine istraživanja su stala sve dok Lula nije odobrio ulaganje od 540 milijuna dolara u nova istraživanja vezana uz obogaćivanje urana i izgradnju manjeg nuklearnog reaktora potrebnog za pogon podmornice. Rok za izgradnju prve brazilske nuklearne podmornice, ujedno i prve nuklearne podmornice u Južnoj Americi, jest 2020. godina. Što

nove tvornice helikoptera u blizini Rio de Janeira. Očekuje se da će izgradnja tih helikoptera znatno pridonijeti razvijanju već postojećeg industrijsko-vojnog kompleksa koji čine tvrtke Avibras, Helibras i Embraer.

Kako Brazil tradicionalno nije imao ozbiljnijih vojnih prijetnji, možemo slobodno ustvrditi kako taj vojni posao predstavlja definitivnu potvrdu aspiracija te latinskoameričke regionalne sile k potencijalnom globalnom vodstvu. Unatoč službenoj Lulinov izjavi, treba imati u vidu da bi nova obrambena strategija mogla biti odgovor na naoružavanje Venezuele započeto 2006. godine, koje uključuje kupnju ruskih podmornica

i ruskih lovaca Suhoj Su-30, što Huga Chaveza dovodi u poziciju da ozbiljno ugrozi regionalno vodstvo Brazila. U priglog toj tvrdnji ide povećanje obrambenog proračuna Brazila u 2008. godini za gotovo 50 posto. Naime, 2007. godine obrambeni proračun Brazila iznosio je tri milijarde dolara, a 2008. povećan je na 4,6 milijardi dolara.

Kakve izazove Brazilu donosi budućnost?

Prema nekim ekonomskim analizama, 2009. godine Brazil je pretekao Kanadu i postao druga najveća ekonomija dviju Amerika, odmah iza Sjedinjenih Država. Nekad siromašna portugalska kolonija

da fokus nije samo na jačanju vojnih kapaciteta, već jačanju utjecaja u svjetskoj ekonomiji čime bi stekli priznanje važnog čimbenika u međunarodnim odnosima. Upravo su zato s geopolitičkog aspekta najbitnija novootkrivena nalazišta nafte *Tupi* i *Carioca* u brazilskom podmorju i naponi na širenju tržišta za već razvijenu industrijsku proizvodnju biogoriva. Zahvaljujući takvom diversificiranom i stalno rastućem energetsom sektoru Brazil bi za nekoliko desetljeća mogao postati novi energetski div što bi sigurno predstavljalo jedan od najvažnijih geopolitičkih događaja u novom stoljeću.

Od dolaska Obamine administracije na vlast u Americi, prevladavajuće

moglo biti konkurencija dominantnoj poziciji Brazila jest meksičko. No osim što je ono geografski previše udaljeno od Južne Amerike da bi predstavljalo ozbiljniju konkurenciju, Meksiko se odlučio gospodarski jače integrirati sa SAD-om i Kanadom putem NAFTA-e i *Security and Prosperity Partnerships* što mu znatno smanjuje mogućnost utjecaja na niz političkih i gospodarskih pitanja u Južnoj Americi.

Ako Brazil želi imati potporu zemalja Južne Amerike, imat će neugodan zadatak pregovora s najrazvijenijim zemljama svijeta oko pitanja intelektualnog vlasništva i tehnoloških inovacija te pitanja vezanih uz klimatske promjene i protekcionističke kvote vezane uz poljoprivredni izvoz. Osim tog vanjskopolitičkog izazova postoji niz domaćih problema s kojima će se morati suočiti brazilsko vodstvo, primjerice morat će preusmjeriti bogatstvo zarađeno jakim poljoprivrednim izvozom i izvozom energenata u dobrobit populacije odnosno u edukaciju svoje radne snage. Također, jedna velika gospodarska sila mora imati adekvatnu infrastrukturu tako da će trebati pronaći sredstva za velika ulaganja u ceste, željeznice i luke. Dodajmo da će se u budućnosti, ako želi održati postojeću stopu gospodarskog rasta, brazilsko gospodarstvo trebati okrenuti proizvodnji dobara visoke tehnološke i znanstvene vrijednosti, a trenutačno većina njegove radne snage nije niti dovoljno obrazovana niti posjeduje tehnološke mogućnosti da bi na globalnom tržištu bila konkurentna. Osim navedene činjenice da trenutačno ne proizvode dovoljno visokih kadrova poput inženjera ili programera, brazilsko samopouzdanje može uzdrmati i činjenica da unatoč socijalnim reformama donesenim za Luline vladavine, još uvijek ostaju velike socijalne razlike između sloja bogatih i siromašnih u brazilskom društvu, što dovodi do problema s kojima je suočena većina zemalja u razvoju, a to je ponajprije svakovrsni kriminal koji je u Brazilu jako izražen u favelama njegovih najvećih gradova. ■

Borbene avione Mirage 2000 Brazil je kupio od Francuske. Je li to početak veće vojne suradnje?

Foto: Dassault Aviation

koja je ovisila o izvozu kave i šećerne trske, sad ima golem industrijski kapacitet, tako da osim uspješnog agrarnog sektora koji je internacionalno kompetitivan, razvijaju industriju čelika, petrokemije, bankarstva, telekomunikacijskih usluga i kompjutera te proizvodnju automobila i aviona. Zgodno je spomenuti da je ugledna američka tvrtka Goldman Sachs objavila predviđanje kako će 2050. godine Brazil biti četvrta ekonomija svijeta, iza Kine, SAD-a i Indije.

Već smo rekli da brazilska vanjska politika ima novi cilj, da više ne žele u svijetu biti viđeni samo kao najveća zemlja Južne Amerike nego žele postati novi globalni vođa. Pritom treba naglasiti

mišljenje među političkim analitičarima jest da će američka vanjska politika biti usredotočena na Središnju Aziju, te na odnose s Kinom i Rusijom. Čini se kako Latinska Amerika neće biti u američkom vanjskopolitičkom fokusu, što ostavlja za sobom jedan vakuum moći koji bi upravo Brazil mogao popuniti. Argentina, nekad glavni konkurent za poziciju lidera Južne Amerike, doživjela je gospodarski slom devedesetih godina i nije u stanju nadmetati se s Brazilom, tako da je vodstvo Argentine prihvatilo poziciju junior partnera te radi na poboljšanju bilateralnih odnosa i jačanju gospodarskih veza s Brazilom. Jedino značajno gospodarstvo koje bi

U prvom desetljeću XXI. stoljeća čileanska ratna mornarica završit će proces modernizacije započet koncem prošlog stoljeća. Novi zahtjevi vremena u kojem živimo nameću čileanskoj Armadi da strateške zadaće mora ispunjavati taktičkim sredstvima i metodama

ČILEANSKA RATNA MORNARICA

Novija povijest Čilea započela je 1534. godine kada je do njegovih obala doplovio Španjolac Diego Almagro. Njegova ekspedicija nije bila uspješna, pa je kolonizacija započela tek sedam godina poslije, 1541. godine kad je Pedro de Valdivia prema zapovijedi samog Pizzara krenuo u osvajanje Čilea. Od trenutka kada je dospio pod kolonijalnu vlast Španjolske, povijest Čilea je nesumnjivo povezana uz more i pomorstvo. U prošlim stoljećima, dok je jedina propulzijska sila bio vjetar, Čile se stvarno doimao kao da je smješten "na kraju svijeta". Ta fizička udaljenost, uz niz drugih čimbenika uvjetovali su da je Čile unatoč velikom ekonomskom i industrijskom rastu bio siromašniji i zapostavljeniji od većine drugih španjolskih posjeda u Južnoj Americi. Politički otpor čileanskih domoljuba i politička kriza u Madridu doveli su 1810. do stvaranja prve čileanske vlade koju je predvodio Matea de Toro Zambrano. Ta je vlada doduše još uvijek priznavala španjolski suverenitet, sve dok 1813. nije otpočeo otvoreni rat protiv Španjolske. Predvodnici pokreta za slobodni i neovisni Čile bili su Jose

Miguel Carrera i Bernardo O'Higgins. Nakon pet godina borbe, Bernardo O'Higgins je 1818. proglasio samostalnost Čilea. Godinu dana ranije, nakon pobjede u bitki kod Chacabuca (1817.) O'Higgins (koji je inače bio Britanac) dao je svoju glasovitu izjavu "da ova, kao ni stotine budućih pobjeda neće značiti ništa ako Čile ne bude u stanju ostvariti kontrolu nad svojim morem". Od tog trenutka, može se slobodno reći, počinju prvi službeni korijeni čileanske ratne mornarice. Čileanska ratna mornarica formalno je osnovana 1. siječnja 1818., uglavnom od nekoliko manjih jedrenjaka zarobljenih od Španjolaca. Osnovana je mala flota a njezin prvi zapovjednik bio je britanski admiral Thomas Cochrane. Godine 1820. čileanska ratna flota napala je peruansku luku Callao i otjerala Španjolce. Zanimljivo je da su u početnoj fazi, gotovo kompletne posade

čileanske ratne flote bile sastavljene od engleskih, irskih i američkih mornara. U razdoblju 1865.- 66., Čile staje na stranu Perua u sukobu sa Španjolskom zbog otočja Chinchu. Zbog toga jedna španjolska eskadra blokira i bombardira glavnu čileansku luku Valpariso. Zbog tog neugodnog iskustva čileanska vlada donosi odluku o ubrzanju izgradnji vlastite ratne mornarice. Vrlo brzo, čileanska ratna flota odigrat će važnu ulogu u tzv. ratu za salitru (1879.- 1884.). Rat se vodio s Peruom i Bolivijom za područje grada Antofagaste, oko kojeg su pronađena bogata nalazišta salitre. U tom ratu čileanska je flota izvela nekoliko blokada peruanske luke Iquique, bombardiranje luka Mollendo i Pisagua, pobijedila u bitki kod rta Angamos, izvela iskrcavanje trupa u Pisagui i Ilou te bitno pridonijela pobjedi Čilea u tom ratu i teritorijalnom proširenju na štetu Perua i Bolivije. Tadašnji predsjednik Manuel Balmacede nastavio je opremiti ratnu mornaricu. Izgrađeno je i kupljeno nekoliko rabljenih brodova, a izgrađena je i nova pomorska baza u Talcauhanu. Godine 1891. politička opozicija, koja je tražila

uvodjenje parlamentarnog sustava digla je oružanu pobunu. U tom unutrašnjo-političkom sukobu mornarica se svrstala uz pobunjenike pa je na kraju auto-kratski predsjednik Balmecece morao odstupiti. Unatoč političkim borbama i razdobljima nestabilnosti, čileanska ratna mornarica je početak XX. stoljeća dočekala kao vrlo jaka pomorska sila (naravno u južnoameričkim okvirima) s više od 50 plovnih jedinica u svom sastavu, sa školskim i znanstvenim institucijama te brodograđevnim i remontnim kapacitetima. Pomorske škole i mornarička akademija datiraju još iz sredine XIX. stoljeća, dok je mornarički Oceanografski ured osnovan 1874. godine. Čileanska ratna mornarica nije sudjelovala ni u jednom od svjetskih ratova jer je u oba rata Čile proglasio svoju neutralnost.

Čileanska mornarica danas

Današnja čileanska ratna mornarica prolazi jedan od najvažnijih procesa modernizacije od II. svjetskog rata. Težnja svih čileanskih vlada, vrha nacionalnih oružanih snaga te posebno najvišeg vrha ratne mornarice jest stvaranje ne prevelike, ali zato dobro izbalansirane mornarice koja će na najbolji mogući način moći zaštititi nacionalne interese Čilea. Takvo je opredjeljenje potvrđeno i u strateškim nacionalnim i vojnim dokumentima te pomorskoj doktrini nazvanoj "Doktrina triju vektora", o kojoj će poslije biti nešto više riječi.

Da bi se stekla opća slika o geostrateškoj poziciji Čilea, potrebno je analizirati njegov položaj. Smješten na jugozapadnoj obali Južne Amerike, Republika Čile zauzima stiješnjen položaj između Andskog gorja i pacifičke obale. S površinom od 756 626 km², Čile se proteže 4329 km u smjeru sjever-jug a njegova širina istodobno ne prelazi nigdje više od 180 km. Za južnoameričke uvjete prilično industrijski razvijeni Čile s populacijom od blizu 16 milijuna stanovnika više od 80% svoje trgovine obavlja prekomorskim putem. Glavni trgovački pomorski putovi vode preko Pacifika prema SAD-u, Japanu, Australiji, Kanadi, Rusiji i Indiji te preko Panamskog kanala

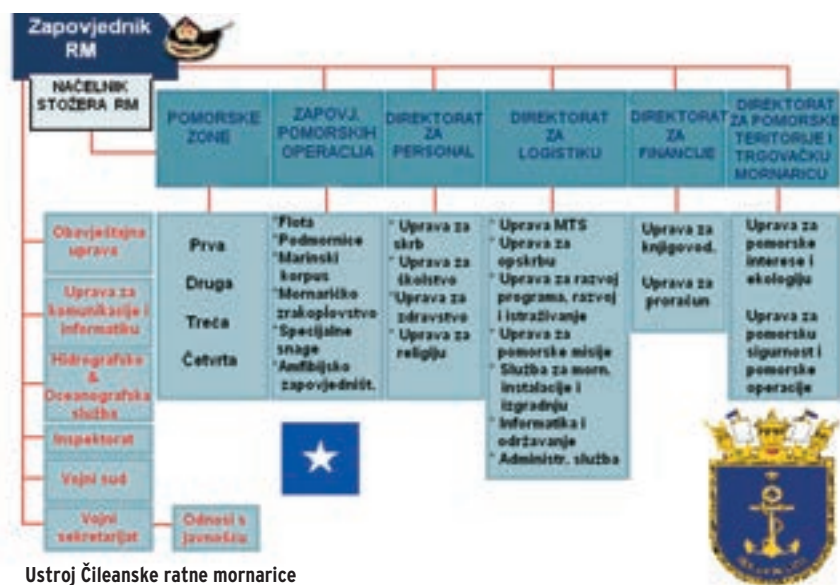
prema zapadnoj Europi. Upravo iz te životne opredjeljenosti prema moru izvire i pomorska orijentacija Čilea i njegova zainteresiranost da sačuva slobodnim i prohodnim linije SLOC-a (Sea Line of Communications). Istodobno, treba istaknuti da se čileanski nacionalni teritorij, osim na matičnom tlu rasprostire još i na nekoliko otočja u Oceaniji (otoci Easter, Salas i Gomez, San Ambrosio i San Felix te arhipelag Juan Fernandez) te na čileanski antarktički teritorij. Uz obalu Čilea leži više od 5000 otoka, otočića i hridi, najvećim dijelom uz južni dio obale. Upravo iz navedenih podataka može se vidjeti zašto čileanska EEZ (Ekskluzivna ekonomska zona) iznosi impresivnih 4 542 990 km². Uz to zona interesa i

Modernizacija je također obuhvatila i mornaričko zrakoplovstvo u nabavi novih zrakoplova za nadzor akvatorija i protupodmorničku borbu.

Organizacija i ustroj

Organizacijski, čileanska ratna mornarica sastavljena je od nekoliko segmenata: Flote, Mornaričkog zrakoplovstva, Marinskog korpusa i Specijalnih snaga.

Današnji sastav ratne mornarice, prema službenim podacima ima više od 22 000 ljudi. Budući da Republika Čile još uvijek ima obvezno služenje vojnog roka (u mornarici i zrakoplovstvu on traje 24 mjeseca), sastav mornarice je najvećim dijelom od 72,8 % sastavljen od ročnika. Djelatni časnici i dočasnici

Ustroj Čileanske ratne mornarice

odgovornosti čileanske mornarice (Armada de Chile) s obzirom na udaljene pacifičke i antarktičke teritorije iznosi čak 26 476 000 km² (službeni podaci iz čileanskog mornaričkog glasila Vigía). Zbog potrebe nadzora i zaštite nacionalnih interesa nad golemim akvatorijem mornarica se odlučila za proces modernizacije svojih efektivna.

Proces modernizacije uključivao je obnovu površinske flote kupnjom osam rabljenih fregata u Velikoj Britaniji i Nizozemskoj, izgradnju dviju novih klasičnih podmornica klase Scorpene u francuskim brodogradilištima ali i izgradnju dvaju izvanobalnih patrolnih brodova na domaćim navozima.

čine 9,6 %, djelatnici pod ugovorom 5,8 %, civilni namještenici 6,2 te kadeti vojne akademije oko 5,6 % od ukupnog sastava. Radi što lakšeg i operativnijeg djelovanja pomorskih snaga, teritorijalne vode i vanjski pojas podijeljeni su u četiri operativne zone (od sjevera prema jugu: četvrta, prva, druga i treća koja uključuje i antarktičko područje). Svaka od pomorskih operativnih zona ima najmanje po jednu pomorsku bazu i opskrbno središte. Od sjevera prema jugu to su redom: Iquique, Ester Island, Valpariso, Talcahuano, Puerto Montt, Punta Arenas (u Magellanovu prolazu), Puerto Williams (u kanalu Beagle) te baza Capitano Arturo Pratt na Antarktici.

Pod zapovjedništvom zapovjednika Armade (mornarice) nalaze se uz navedena zapovjedništva pomorskih zona i Zapovjedništvo pomorskih operacija te još četiri direktorata (za personal, logistiku, financije te za pomorske teritorije i trgovačku mornaricu). Ovaj posljednji direktorat mjerodavan je i za Obalnu stražu. Detaljan ustroj čileanske Armade vidljiv je iz priložene slike.

Zapovjedništvo pomorskih operacija kao najveći i najznačajniji dio Armade ujedinjuje, zapovijeda, planira, provodi i koordinira aktivnosti sljedećih zapovjedništava: Zapovjedništva površinske flote, Podmorničarskog zapovjedništva, Zapovjedništva Marinskog korpusa, Zapovjedništva mornaričkog zrakoplov-

nacionalnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta, izgradnja obrambenih sposobnosti i sustava odvratanja, upravljanje i nadzor u pomorskim krizama, sposobnost uspješne konfrontacije u sukobima niskog, srednjeg i visokog inteziteta.

Pomorski vektor odnosi se na izgradnju sustava nadzora i sigurnosti u zona- ma pomorske odgovornosti čileanske mornarice te zaštitu nacionalnih interesa na moru. Provodi se institucionalno, u suradnji s ostalim državnim ministarstvi- ma i državnim službama. Najvažniji elementi ovog "vektora" su: zaštita ljudskih života na moru, prevencija i zaštita mora od onečišćenja, navigacijska sigurnost, zaštita nacionalnih ribarskih interesa, publikacija navigacijskih karata i ostalih

akcidenata, pomorska nazočnost u kriznim ili problematičnim akvatoriji- ma, profesionalna pomoć i razmjena stručnjaka i izgradnja sustava kolektivne sigurnosti i povjerenja.

Na međunarodnom polju bilateralna suradnja je osobito izražena s ratnim mornaricama Argentine i SAD-a, ali nije zanemarena ni suradnja s ostalim zemlja- ma iz bližeg i šireg pacifičkog okružja koje poput Čilea imaju zajedničke interese. Na temelju godišnjih planova, čileanska Armada je u proteklih nekoliko godina sudjelovala u čitavom nizu zdru- ženih međunarodnih pomorskih vježbi.

Treba istaknuti da u skladu sa svojom "Doktrinom triju vektora" kontingenti čileanskih OS sudjeluju u dvjema mirov- nim operacijama pod okriljem OUN-a i to na Haitiju (MINUSTAH) te na Cipru (UNFICYP) koje aktivno podržavaju i snage Armade, prije svega svojim logi- stičko - transportnim kapacitetima. Uz to, u suradnji s argentinskom mornari- com održava se zajednička antarktička pomorska ophodnja. Osim kontrole antarktičkih plov- nih puteva i tamošnjih ribolovnih zona, obje mornarice svojim ledolomcima održavaju plovne rute i opskrbu svojih antarktičkih polarnih baza. Čileanska antarktička polarna pomorska baza Capitano Arturo Pratt aktivno djeluje još od 1947. godine.

Fregata klase Type 23, oznake FF-07 Almirante Lynch

stva, Zapovjedništva specijalnih snaga te Zapovjedništva amfibijskih snaga.

Čileanska pomorska doktrina

Ulogu i zadaće čileanske ratne mornarice određuju strateški nacionalni dokumenti, prije svega nacionalna pomorska doktrina, poznatija pod nazivom "Doktrina triju vektora". Prema toj doktrini, osnovna zadaća ratne mornarice jest nadzor mora i sloboda pomorskih putova a mornarica je razvija i djeluje kroz njezina tri najvažnija područja ili u čileanskom žargonu "vektora": obrana, pomorstvo, međunarodna suradnja.

Obrambeni vektor očituje se u izgradnji sustava nacionalne sigurnosti i odvratanja od vanjske ugroze. Ostvaruje se združeno, u suradnji s ostalim grana- ma nacionalnih oružanih snaga. Njegovi su glavni elementi: obrana i očuvanje

dokumenata, navigacijska pomoć, mete- orološka pomoć, obalna komunikacija i sustav veze, pomoć izoliranim područji- ma i ugroženim zajednicama, provedba znanstvenih pomorskih istraživanja i promocija nautičkih sportova.

Međunarodni vektor provodi se u suradnji s drugim državama a očituje se mornaričkom potporom službenoj državnoj politici uz sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama pod zakonskim okvirom OUN-a u svrhu očuvanja svjetskog mira i globalne sigurnosti, posebice pomorske sigurno- sti. Glavni su elementi ovog vektora: participacija u međunarodnim vojnim operacijama, provođenje združenih vježbi i operacija s prijateljskim i save- zničkim snagama i njihovim mornari- cama, pružanje humanitarne pomoći nakon prirodnih katastrofa ili tehničkih

Flota

Flotni sastav čileanske ratne mornarice sastavljen je od površinskih i podmor- ničarskih snaga. Površinske snage flote sastavljene su od udarnih i pomoćnih snaga koje predstavljaju raketne frega- te, odred brzih raketnih brodova, odred patrolnih brodova, odred amfibijskih snaga te odreda logističkih brodova različitih namjena. Udarnu snagu čile- anske ratne mornarice trenutačno čini osam fregata različitih klasa kupljenih od ratnih mornarica Velike Britanije i Nizozemske. Trenutačno, Čile raspolaže s četiri fregate britanskog podrijetla i to s tri fregate klase Type 23 i jednom fregatom klase Type 22. Nizozemske akvizicije u čileanskoj floti zastupljene

su također s četiri fregate, dvije fregate klase M i dvije fregate klase L.

Dvije fregate klase Type 23 (FF-06 Almirante Condell i FF-07 Almirante Lynch) porinute su još 1972. - 73. a prodane su Čileu početkom 1990. godine. Treća fregata istog tipa, FF-05 Almirante Cochrane kupljena je dvije godine poslije a zamijenila je jednu od starih fregata klase Leander. Ove fregate od 114 m dužine i 3190 t punog deplasmana naoružane su s 4-8 SSM projektila MM40 Exocet, dva topa Mk6 114 mm dvostruke namjene, jednim SAM sustavom Sea Cat te dva trostruka torpedna aparata kalibra 324 mm. Sva tri broda imaju helikopterski krmni hangar i mogućnost ukrcaja ASW helikoptera tipa AS332 Super Puma. Četvrta fregata britanskog podrijetla je bivša F96 Sheffield koja se nakon prodaje 2007. (čiji se postupak prodaje i isporuke protegao znatno dulje od očekivanog zbog političke krize uzrokovane suđenjem bivšem čileanskom diktatoru Pinochetu). Trenutačno, brod prolazi fazu modernizacije u brodogradilištu ASMAR Talchuanu u kojoj se umjesto SSM projektila Exocet ugrađuju američki Harpoon. Umjesto starog britanskog SeaWolf SAM sustava ugrađen je izraelski SAM Barak a ugrađen je i pramčani polivalentni top Otto Melara kalibra 76 mm. Uz tradicionalno veliki doplov (u ovom slučaju i do 12000 NM/12 čv) i autonomnost kojim se odlikuje britanska vojna brodogradnja, ova plovna jedinica pružila je čileanskoj Armadi i dobre ASW mogućnosti jer raspolaže s dva trostruka torpedna aparata kalibra 324 mm i može ukrcati 1-2 ASW helikoptera tipa Lynx ili Super Puma. S druge strane kupovina u Nizozemskoj se pokazala

jednako dobra ako ne i bolja od one u Britaniji. Kupljene su dvije višenamjenske fregate klase Karel Dorman (poznate i kao klasa M) koje su dobile imena FF-15 Almirante Blanco Encalada i FF-18 Almirante Riveros, te dvije fregate klase Jacob van Heemskerck (odnosno klase L), FFG-11 Capitan Pratt i FFG-14 Almirante Latorre. Ovi brodovi su već originalno bili naoružani SSM projektilima Harpoon, SAM projektilima Sea Sparrow i CIWS sustavima Goalkeeper. Uz torpedno naoružanje sve četiri bivše nizozemske fregate (punog deplasmana oko 3200 t) nose na sebi ukrcane ASW helikoptere. Udarne pomorske snage nadopunjuje i odred brzih napadačkih raketnih brodova (FAMC- Fast Attack Missile Craft). Odred je sastavljen od dviju različitih klasa: tri izraelska broda klase Sa'ar 4 (Reshef) LM-30 Casma, LM-31 Chipana i LM-32 Angamos i četiri bivša njemačka broda klase Tiger (Type 148) LM-36 Raquelme, LM-37 Orella, LM-38 Serrano i LM-39 Uribe. Izraelski brodovi naoružani su s četiri SSM projektila tipa Gabriel, dva topa kalibra 76 mm i 4 teške strojnice a njemački brodovi imaju četiri SSM projektila Exocet, jedan top kalibra 76 mm i jedan top kalibra 40 mm. Udarne površinske pomorske snage, fregate i brzi raketni čamci baziraju u glavnoj pomorskoj bazi u Valparisu.

Patrolni brodovi

Odred patrolnih brodova je najbrojnija postrojba površinske flote. Sastoji se od četiri izvanobalna patrolna broda klase Taitao (domaće izgradnje) PSG-71 Micalvi, PSG-72 Ortiz, PSG-73 Isaza i PSG-78 Sibbald; osam obalnih patrolnih brodova klase Dabur (LPC 1814 Diaz,

LPC 1815 Bolados, LPC 1816 Salinas, LPC 1817 Tellez, LPC 1818 Bravo, LPC 1820 Machado, LPC 1822 LPC 1822 Troncoso i LPC 1823 Hudson); 18 patrolna klase Protector, 4 patrolca klase Defender i 44 mala obalna patrolna broda različitih klasa. Patrolna flotila odnedavno je obogaćena novim izvanobalnim patrolnim brodom iz projekta Danubio IV, izgrađenim na domaćim navozima o kojem će kasnije biti više riječi.

Odred amfibijskih i transportnih brodova namijenjen je ponajprije za transport snaga čileanskog morskog korpusa. Glavne komponente ovog odreda čine LST-93 Valdivia, (bivši američki LST 1189 San Bernardino) s 8576 t punog deplasmana; dva broda klase Batral (LST-92 Rancagua i LST-95 Chacabuco) te dva broda klase Orompelo (LSM-90 Elicura i LSM-94 Orompelo) te transportni brod AP-41 Aquiles.

Odred pomoćnih brodova čini više plovih jedinica različitih namjena i različitog podrijetla. Uglavnom se radi o dobro održavanim brodovima kupljenim u inozemstvu i tek u manjoj mjeri građenim u domaćim brodogradilištima. U pomoćnoj floti naročito se ističu ledolamac AP-46 Almirante Viel, hidrografski brod PSG-77 Cabrales, medicinski brod bolnica PMD-74 Cirujano Videla, istraživački AGOR-60 Vidal Gomaz, flotni tanker AQ-53 Araucano te oceanski tegljači ATF-66 Galvarino i ATF-67 Lautaro. Posebni ponos čileanske Armade jest školski jedrenjak BE-43 Esmeralda, četverojarbolna škuna duljine 110 m i punog deplasmana 3754 tone, kupljena u Španjolskoj 1953. godine. Služi za školovanje kadeta čileanske pomorske akademije i u reprezentativne svrhe. ■

Fregata Almirante Cochrane FF-05

Neuspjeh Gala kod Alezije okončao je njihov opći i organizirani otpor protiv Rimljana. S Cezarovom pobjedom nad kombiniranim galskim snagama počela je rimska dominacija nad Galijom, koja će potrajati 500 godina...

OPSADA ALEZIJE (II.DIO)

Galski vođa Vercingetorix se, navodno, predao uz simbolični čin polaganja svojeg oružja pred noge pobjednika Julija Cezara. Ova slika nastala je 1899. i djelo je francuskog slikara Lionela Royera

Alezija je bila utvrda na brdu koje je okruživala rijeka s jakim obrambenim odlikama. S obzirom na to da bi frontalni napad bio samoubojstven, Cezar se odlučio za opsadu nadajući se da će prisiliti branitelje na predaju izgladnjivanjem. U Aleziji je bilo stationirano približno 80 000 branitelja, zajedno s lokalnim civilnim stanovništvom, pa na uspjeh strategije po Cezarovu mišljenju nije trebalo dugo čekati. Kako bi što bolje izveo blokadu, Cezar naređuje izgradnju opsadnih fortifikacija, zvanih *circumvallation* (od lat.

circumvallo, okruženjem), oko Alezije. Detalji tih inženjerskih radova poznati su nam iz Cezarovih *Commentarii* i arheoloških iskanjanja na lokalitetu. Oko 18 km duge i 4 m visoke fortifikacije bile su sagrađene za oko tri tjedna. Spomenutu crtu pratili su 4 i pol metra široki rovovi, koji su se nalazili ispred fortifikacija, a jednako tako njihova dubina iznosila je 4 i pol metra. Oni bliži fortifikacijama bili su ispunjeni vodom iz okolnih rijeka. Te fortifikacije nadopunjavale su brojne zamke i duboke rupe ispred rovova te regularno

razmješteni tornjevi opremljeni rimskim topništvom.

Opsjedati ili biti opsjedani?

Vercingetoriksovo konjaništvo često je pokušavalo omesti opsadu. Ipak, rimsko pomoćno konjaništvo uspijevalo je odvratiti namjere Gala. Nakon otprilike dva tjedna, dio galskog konjaništva uspijeva pobjeći kroz nedovršenu sekciju fortifikacija. Shvativši da bi sada mogla biti poslana vojska koja bi mogla napasti Rimljane s leđa, Cezar naređuje izgradnju druge crte fortifikacija, *contravallationa*. Ona

je sagrađena prema van i opkoljavala je Cezarovu vojsku pružajući se između nje i prve crte zidina. Druga crta bila je isto- vjetno konstruirana kao prva i protezala se 21 km, uključujući i četiri konjanička logora. Spomenuta skupina fortifikacija zaštitit će rimsku vojsku kada stignu nove galske snage. Zanimljivo, Rimljani će istodobno opsjedati i biti opsjedani.

Životni uvjeti u Aleziji postajali su go- tovo nepodnošljivi. Naime, na visoravni je bilo previše ljudi koji su trebali hranu. Gali su odlučili prognati žene i djecu iz tvrđave, nadajući se da će tako sačuvati hranu za branitelje i da će Cezar otvoriti prolaz kako bi ih propustio. To je isto tako otvaralo mogućnost probijanja rimskih crta. Ali Cezar izdaje zapovi- jedi prema kojima nije trebalo učiniti ništa, tako da su žene i djeca ostavljeni da gladuju na ničijoj zemlji između gradskih zidina i *circumvallationa*. Okrutna sudbina koja ih je snašla pridonijela je gubitku morala unutar zidina Alezije. Ipak, u tim očajničkim trenucima uslijedio je dolazak novih galskih postrojbi iza leđa rim- skih crta, dajući braniteljima novi poticaj za otpor.

Neuspjeli napadi

Potkraj rujna, Gali pod zapovjedništvom Comijusa izvana napadaju Cezarov *contravallation*. Vercingetoriks naređuje istodobni napad iznutra. Nijedan od pokušaja nije polučio uspjeh pa sa zalaskom sunca borbe jenjavaju. Sljedećeg dana, Gali poduzimaju noćni napad s više uspjeha. Cezar je prisiljen napustiti neke dijelove svojih fortifikacijskih crta. Samo je brza reakcija konjaništva pod zapovjedniš- tvom Antonija i Gaja Trebonija spasila Rimljane. Napadnut je i unutarnji zid, ali su jarci, koje su Vercingetoriksovi ljudi morali ispuniti zemljom, usporili galsko napredovanje, čime su Rimljani dobili na vremenu za pripreme. I u rim- skim redovima uvjeti su bili slabi. Hrana se počela dijeliti znatno racionalnije i ljudi su bili pred fizičkim iscrpljenjem.

Sljedećeg dana, 2. listopada, Ver- kasivelaunus, rođak Vercingetoriksov,

poduzima masovni napad sa 60 000 ljudi. Njihovi udari usmjerili su se na slabe točke rimske fortifikacije, koje su se nalazile u zoni s prirodnim zapre- kama gdje nije bilo moguće sagrađiti zid. Napad je poduzet u kombinaciji s Vercingetoriksovim snagama, koje su izvršile pritisak na svaki kut unutarnje fortifikacije. Cezar je vjerovao u disci- plinu i hrabrost svojih ljudi i poslao je zapovijed da jednostavno zadrže crte u svojim rukama. Osobno je jahao kroz raspored vojske i poticao svoje legio- nare. Konjaništvo Tita Labijena poslano je kako bi poduprlo obranu krhkih područja. Kada je pritisak narastao, Cezar je bio prisiljen izvesti protunapad kojim uspijeva potisnuti Vercingetorik-

Uhvaćeni galski ratnik prikazan na rimskom novčiću

sove ljude. Do toga vremena, sektor što ga je držao Labijen nalazio se na rubu kolapsa. Cezar se odlučio na očajničku mjeru i uzima 13 konjaničkih kohorti (oko 6000 ljudi), s kojima iz pozadine napada 60 000 Gala koji su nedavno pristigli u pomoć Vercingetoriksu. Akcija je iznenadila napadače, ali i branitelje. Videći da njihov vojskovođa poduzima takav rizik, Labijenovi ljudi podvostru- čuju napore. Gale je ubrzo zahvatila panika i pokušavaju pobjeći. Kao što je to bio slučaj i u drugim primjerima antičkog ratovanja, panično povlačenje vojske lak je plijen za disciplinirane Rimljane. Gali koji su pokušali pobjeći

poubijani su i Cezar u svojim *Comen- tariima* opisuje da je samo totalna iscrpljenost njegovih ljudi spasila Gale od potpunog uništenja.

Vercingetoriks u Aleziji svjedoči pora- zu galskih snaga koje su njega i njegove ljude mogle spasiti izvana. Suočivši se s izgladnjivanjem i niskim moralom po- strojbi, on je prisiljen pristati na predaju i prije konačnog obračuna. Sljedećeg dana je galski vođa predao oružje Juliju Cezaru i time završava opsada Alezije.

Pristrani izvori

Danas je teško točno utvrditi veličine vojski uvučenih u sukob, a stoga i broj žrtava. Cezar u svojoj knjizi *De Bello Gallico* spominje da su galske postrojbe, koje su došle u pomoć Vercingetoriksu izvana, brojile 250 000 ljudi, vjerojatno kako bi uvećao svoju pobjedu. No, svi izvori su rimskog podrijetla i stoga vje- rojatno pristrani. Moderni povjesničari vjeruju da je brojka od 80 000 do 100 000 ljudi vjerojatnija. Sa sigurnošću znamo samo to da je svaki Cezarov legionar dobio po jednog Gala kao roba, što znači da je bilo najmanje 40 000 zarobljenika, uglavnom pripadnika garnizona stacioniranog u Aleziji. Izvanjske galske postrojbe najvjerojatnije su pretrpjele teže gubitke, kao i većina vojski koje izgube borbeni poredak i započnu panično povlačenje, pred oružjem rimske konjice.

Neuspjeh Gala kod Alezije okončao je njihov opći i organizirani otpor protiv Rimljana. S Cezarovom pobjedom nad kombiniranim galskim snagama počela je rimska dominacija nad Galijom, koja će potrajati 500 godina. Za Cezara, uspjeh kod Alezije bio je golemi osobni uspjeh, kako u vojnom tako i u političkom smislu.

Vercingetoriks je zarobljen i bora- vio je u zatvoru sljedećih pet godina čekajući da bude pokazan na Cezarovu trijumfu. Kao što je nalogala tradicija za takve zarobljenike i protivnike Rima, na kraju trijumfalne povorke on je odveden u Tulijanum, gdje je vjerojatno ritualno zadavljen. ■

(kraj)

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Nacrt Deklaracije o srpskom nacionalnom jedinstvu

Tekst Uvoda spomenutoga "Nacrta Deklaracije" na tragu je sadržaja "Memoranduma SANU" iz 1986. i odražava stavove koji su velikosrpskim stratezima poslužili za homogenizaciju Srba u Jugoslaviji i pokretanje pitanja preuređenja Jugoslavije po načelu "jedan čovjek jedan glas", koji je išao u prilog najbrojnijem (srpskom) narodu u državi, odnosno provođenje projekta "svi Srbi u jednoj državi". Stoga se ovdje donosi u cijelosti:

Stvaranjem zajedničke države južnoslovenskih naroda, srpski narod nije rešio ni svoje nacionalno, ni socijalno, ni političko pitanje. Njegova težnja za slobodom, ujedinjenjem i demokratskom državom, sa stvaranjem političkog i duhovnog jedinstva u savremenoj organizaciji društva - nije ostvarena. To se izrazito potvrđuje položajem srpskog naroda posle drugog svetskog rata i zbivanjima čiji smo savremenici. Državno uređenje i društveni napredak, koji je stvarala komunistička partija, doživeli su historijski neuspjeh. Jugoslaviju je zahvatila kriza postojanja.

Razdeljen republičkim granicama, optuživan za hegemoniju i nametanje represivnog poretka drugim narodima, politički, kulturno i ekonomski razjedinjen nacionalističkim ideologijama i pometen dugotrajnom potčinjenošću, srpski narod je prinuđen da novom nacionalnom politikom traži izlaz iz istorijske krize u kojoj se nalazi. Uslov nove nacionalne politike je okončanje ideoloških deoba i međusobnih sukoba Srba nastalih u građanskom ratu i razviće demokratske nacionalne svesti.

Polazeći od kolektivnog identiteta srpskog naroda kao istorijske činjenice i trajne vrednosti, od sazrele svesti o nacionalnom i duhovnom jedinstvu kao životnoj nužnosti, dužni smo da izgradimo polazišta i ustanove i potražimo načine da se obezbedi politička, kulturna i ekonomska solidarnost i povezanost svih delova našeg naroda.

Srpski narod u sadašnjem državnom provizorijumu više nije spreman da gubi istorijsko vreme. U tom cilju, srpski nacionalni savet donosi deklaraciju o srpskom nacionalnom jedinstvu. (HR-HMDCDR, 2, kut. 207).

Zbog međunarodne javnosti, predsjednik Srbije Slobodan Milošević nije mogao prihvatiti ishitrenu odluku vodstva SAO Krajine ("Izvršnog vijeća SAOblasti Krajina") od 1. travnja 1991. "o prisajedinjenju SAO Krajina Republici Srbiji". Zbog toga je trebalo poraditi na koordiniranom djelovanju i napraviti strategiju koja će predvidjeti sljedeće korake pobunjenih Srba, prije svega voditi računa da oni budu utemeljeni prema međunarodno priznatim pravnim normama. Primjerice, da odluke o "odcepljenju", odnosno "prisajedinjenju" budu donesene na temelju većinski izražene volje naroda, za što je trebalo organizirati referendum. Stoga je nakon spomenute ishitrene odluke vodstvo pobunjenih Srba odlučilo "na brzinu" provesti referendum o "prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji", koji je također bio protuustavan i ilegalan, jer prema Ustavu RH Srbi u Hrvatskoj to nisu mogli napraviti mimo Sabora RH. Da bi koordinacija budućih poteza bila bolja, odnosno da bi srbijansko vodstvo imalo bolju kontrolu nad provoditeljima svojeg projekta u Hrvatskoj i BiH, u Beogradu se 8. travnja 1991. sastao "Inicijativni odbor za osnivanje Srpskog nacionalnog saveta" i usvojio "Nacrt deklaracije o Srpskom nacionalnom jedinstvu".

U "Nacrtu Deklaracije" navodi se da je "srpski narod jedinstven, suveren i državotvoran narod na svojim istorijskim i etničkim teritorijama u Jugoslaviji" i primjećuje da je "za uspostavljanje suverenosti srpskog naroda kao celine, ljudskih sloboda i prava građana, neophodna promena sadašnjeg državnog i političkog uređenja Jugoslavije, jer postojeće

institucionalne mogućnosti za izražavanje etničkog i građanskog subjektiviteta ne zadovoljavaju". Upozoreno je da se "srpskom narodu u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i drugde, koji je kao etnički kolektivitet doživio genocid, moraju u preuređenoj državi obezbediti ne samo individualna već i kolektivna politička prava" te da je "srpski narod voljan da prihvati takav oblik države koji ne raskida njegovu nacionalnu celinu i ne ugrožava njegov nacionalni identitet". Posebno je istaknuto da će "ako Jugoslavija kao savezna država nije prihvatljiva za druge jugoslovenske narode, jedinstvo srpskog naroda biti osnova političkog zahteva da srpski narod živi u jednoj državi".

U "Nacrtu Deklaracije" ponovljen je stav srpskih političara da pravo na samoodređenje imaju narodi u Jugoslaviji, a ne republike, a sukladno tomu najavljena je i mogućnost promjene međurepubličkih granica: "Polazeći od suverenosti svakog jugoslovenskog naroda, njihovog prava na samoopredeljenje, kao i od činjenice da Jugoslavija ni 1918. godine ni u drugom svetskom ratu nije nastala udruživanjem republika nego ujedinjenjem naroda, postojeće međurepubličke granice ne mogu se smatrati državnim i neizmenjivim." Istodobno, najavljena je mogućnost provođenja referenduma Srba koji žive izvan granica Republike Srbije, što se ubrzo (već u svibnju) dogodilo u Hrvatskoj: "U preuređenju Jugoslavije, srpski narod, na onim teritorijama van republike Srbije gde čini većinu, suvereno odlučuje u kojoj će i kakvoj državi živeti." ■

*U sljedećem broju: "Referendum za prisajedinjenje Krajine Republici Srbiji"

Tebi u Afganistanu

I dok te čekam,
i dok strepim,
misli te zovu.
Daleko si, ali si moj.
Ne tuguj, dušo, jer te volim.
I sad, i ovdje,
iako daleko,
drhtim za tebe.
Ti si radost duše moje
i želja srca mog.
Tisuće kilometara
brojim do tebe,
srce mi je nemirno,
ali sam sretna
jer te volim.
Kradeš mi misli,
kradeš mi snove,
a srce kuca
sve jače i jače.
I dok ovako drhtim,
volim te,
ljubavi jedina moja.

Mario PEČAR

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojn@morh.hr

ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

Bože, čudnog li naroda!

U svom rodnom mjestu Nazaretu Isus je proveo djetinjstvo i pripremao se za javni nastup. Evangelist Luka ove nedjelje nam predstavlja završetak Isusova mesijanskog govora u nazaretskoj sinagogi. Govor odiše Isusovom željom da sumještanima otkrije svoj potpuni identitet. Želi im reći da je istina ono što govore. Josip jest njegov poočim, ali da on ima i Oca koji je na nebesima te je Isus njegov poslanik i Mesija novog Izraela. Nije dobro da Nazarećani samo djelomično poznaju istinu o svom sumještaninu Isusu. Nepotpuna istina može koji put biti gora od laži.

No, narod k'o narod. Njemu je gotovo uvijek draže napajati se poluistinama i lažima nego suočiti se s Istinom. Nazarećani čak vrlo žustro reagiraju kad čuju i susreću se s Istinom. Oni se s njom ne mogu pomiriti. Ne mogu prihvatiti da je njihov mještanin Isus bolji od njih. Zašto bi "sin Josipov" bio bolji od sinova ostalih ljudi? Ako je s njima odrastao, ako je s njima zajedno učio zanat, igrao se, rastao u istom ozračju kao i oni, što je to na njemu posebno da bi bio bolji od drugih? Nitko u njemu nije vidio ništa neobično, a ako nisu vidjeli ništa neobično, zašto bi onda morali slušati neobične stvari? Nazarećani su uvjereni da dobro poznaju njegov identitet, da sve znaju o njemu i zašto bi sada slušali ono što nije u skladu s njihovim saznanjima?

Isus ipak osjeća da je nastupilo vrijeme da kaže nešto više o sebi, da otkrije svoj potpuni identitet, u prvom redu ono što očima nije vidljivo i što tuđim ušima nije drago i ugodno čuti. On želi otkriti i drugu stranu sebe, Nazarećanima nepoznatu. Ako drugi vide da je Isus čovjek kao i ostali ljudi, on se tome ne protivi, ali želi da ga u potpunosti upoznaju, da se upoznaju i s njegovom božanskom naravi. On zna da to njima ne odgovara. Pretpostavlja da će ga zbog toga i izbaciti iz grada, možda i ubiti, ali ne mogu živjeti uvijek u poluistinama ili s nepotpunim saznanjima.

Kako je težak proročki poziv i poslanje! Uvjereni ste da vas drugi teško doživljavaju, a vi svejedno morate ispuniti zadaću koju ste dobili. Bog proroke odabire još u majčinoj utrobi za tu službu, a narod ih ne prepoznaje ni u njihovoj odrasloj dobi. Narodu je samo drago čuti "proroka" koji na svoj način proriče budućnost i govori ono što je njihovim ušima drago čuti. Ali, je li to uistinu prorok? Je li to doista prorok Božji? Biblijski prorok je osoba koja govori u ime nekoga drugoga, koja je u službi drugoga. Govori u prisutnosti drugih ono što bi im ta druga osoba, u čije ime govori, rekla. Biblijski prorok je osoba koja se obraća narodu u ime Božje. Inicijativa dolazi od Boga. Bog šalje proroka narodu i daje mu posebno poslanje. On je "glasnogovornik" Božji. Zadaća mu je podržavati vjeru naroda, reći mu da mu je Bog blizu i u teškim trenucima. Prorok Božji okreće svoj pogled u budućnost samo da bi narodu pokazao put kojim mu je ići kako bi se održao u savezu s Bogom. Sa stajališta vjere tumači povijest i zakone te djelovanje Božje u sklopu svjetovne povijesti. Osim toga, prorok je i kritička savjest društva u kojem živi. Potaknut duhom Božjim, on poziva narod na odgovorno življenje, bori se protiv nepravde i zla. Ohrabruje narod i potiče ga da slijedi put dobra, da bude vjeran svojim obećanjima.

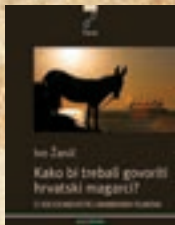
I Isus, iako za sebe ne kaže da je prorok, govori narodu što mu je činiti. On nije "glasnogovornik Božji" već sama Riječ, Bog u ljudskom obliku, vidljivi izraz nevidljivoga Boga. Njegovi sumještanin ga baš zbog toga ne mogu prihvatiti. Lakše im je izbaciti ga van nego prihvatiti, lakše je odbaciti Riječ nego se s njom suočiti, lakše je živjeti u iščekivanju krivih nego prihvatiti pravoga. O, čudnog li naroda! Čudnih li ljudi koji odbacuju svoje sinove!

Promatrajući našu domovinsku stvarnost, osjećam da smo slični Nazarećanima. Kao da nam ne odgovaraju naši sinovi pa ih tjeramo van, ostavljajući prostor drugima da zauzmu njihova mjesta. Njihova proroštva nam ne odgovaraju jer smo navikli slušati tude "proroke", vjerujući da je njihova laž vrednija od naše istine. Koliko li je samo naših sinova doživjelo Isusovu sudbinu?! Koliki li su se osjetili odbačenima i izbačenima jer proroci sa strane diktiraju tko je "nazarećanin"?!

Mnogi su im se divili i povlačivali im, a sada ih "odvode na rub da ih strmoglave". Bože, čudnog li naroda! Uvijek je bilo da je Bog slao proroke poganima da ih obrate. Uvijek, osim danas. Danas su draži pogani od proroka.

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Ivo Žanić
Kako bi trebali govoriti hrvatski magarci?
 (O sociolingvističkim animiranim filmovima)
 Algoritam, Zagreb, 2009.

Ova knjiga prva u Hrvatskoj obrađuje temu koja u svijetu odavno zaokuplja javnost, sociolingvistiku i politiku: sinkronizaciju animiranih filmova na dijalekte i slengove umjesto isključivo na standardni jezik. Kina je takve sinkronizacije zabranila, Iran ih potiče, Québec se uzbunio kada je jedan sivac progovorio pariškim slengom, Talijanima je dodijao napuljski i vraćaju se standardu, Španjolska jezičnu raznolikost izvornika svodi na minimum, a Irska dodaje dijalekte i gdje ih izvorno nema... Neki se razlika boje, drugi im se raduju, treći u njima vide izvor manipulacije. Na globalnoj se razini pojavio moćan akter jezične politike koji sili govornike da se suoče sa sociokulturnim i političkim okvirom svake komunikacije i s tuđom predodžbom svojega govora. Otkad su i hrvatski distributeri uveli takvu praksu, novine i posebno internetski forumi puni su tvrdnji da se neki govori zapostavljaju, drugi nameću, treći planski dodjeljuju negativcima, a četvrti pozitivcima... Pišući duhovito i provokativno, Ivo Žanić objašnjava kako to da američka vjeverica škotskog podrijetla govori dubrovački, a dobroćudni zeleni div rabi i kaj i lipo, zatim što gledatelj ima na umu kad ga živcira ubijanje vokativa, aeeeeekanje i gutanje samoglasnika, kako Zagreb i Split vide sebe, jedan drugog i ostale, a kako ostali njih, zašto u sinkronizacijama nema Rijeke i Osijeka, slavonskih i istarskih govora, što su stvarne značajke nečijega govora, a što njegova percepcija, te jesu li djeca zaista zbunjena kad s ekrana čuju izraze iz drugih krajeva. I pitanje svih pitanja: Zašto jedan veseli magarac govori kao osel umjesto kao tovar i je li na djelu urota ili slučajnost? Filmske sinkronizacije nisu autonoman jezični svijet nego odraz odnosa u društvu, regionalnih stereotipova, raspodjele ekonomske, političke i simbolične moći, hijerarhije uglednih i žigosanih varijeteta... One i u Hrvatskoj pokazuju koliko gledatelji poznaju druge, sebe i jezičnu stvarnost svoje zemlje.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

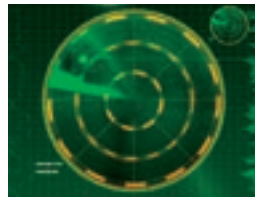
Otvoren multipleks u Šibeniku

U petak, 22. siječnja, stanovnici grada Šibenika i Šibensko-kninske županije te svi zaljubljenici u filmsku umjetnost imali su razloga za slavlje. Na prostoru od 1200 četvornih metara, s pet luksuzno opremljenih kinodvorana ukupnog kapaciteta 598 sjedala, CineStar Šibenik otvorio je svoja vrata prvim prijateljima. To je peti CineStarov multipleks u Hrvatskoj, što je doista lijep događaj za grad kojemu je ovakvo nešto bilo doista potrebno. Uz prigodni domjenak i spektakularni vatromet te laser-show, goste su dočekale hostese preodjevene u "žene-mačke" i razodjeveni manekeni pretvoreni u Oscare te ono najvažnije: čak pet različitih filmskih projekcija – *Sherlock Holmes*, *Ljubavni jackpot*, *Sumrak saga: Mladi mjesec*, *Građanin opasnih namjera* i akcijski spektakl *Knjiga iskupljenja*. Prvog vikenda, svi posjetitelji su darivani besplatnim kinoulaznicama za sve projekcije. Osim spomenutih filmova koji su prikazani na svečanom otvorenju, Šibenčani će moći uživati i u 3D filmovima jer će CineStar Šibenik biti opremljen najnovijom 3D projekcijskom tehnologijom. Već prvog tjedna, CineStar Šibenik prikazao je dva 3D filma (*Dinosauri* i *Avatar*). Za kraj, pozdrav svim Šibenčanima, koji će imati gdje gledati filmove o kojima pišem!

Leon RIZMAUL

VREMEPLOV

29. siječnja 1935.
Prvi pokus s radarom

Na obali Suffolka, u Engleskoj, od 29. siječnja 1935. počela

se vrzmati skupina ljudi opremljena neobičnim uređajima. Među mještanima se brzo proširila priča da došljaci obavljaju pokuse s neakvim smrtonosnim zrakama. Čestiti svijet nije ni slutio da neznanci sami izmišljaju "strogo povjerljive" glasine kako bi ljudi više pričali, a manje gledali. U pozadini svega krila se velika tajna. Engleski su stručnjaci potajno isprobavali aparat za radiolokaciju, poslije nazvan radarom, jedno od najkorisnijih otkrića XX. stoljeća. Osnovna načela tog uređaja - odbijanje elektromagnetskih valova - davno je dokazao njemački fizičar Gustav Hertz, ali nitko nije obraćao pozornost na njegovo otkriće. Svi su se natjecali kako će na što veću udaljenost poslati bežični brzoojav. Poštari su dugo proklinjali zrakoplove koji su reflektiranjem valova ometali njihove telegrafске poruke. S vremenom su "smetnje" postale predmetom grozničavog istraživanja u vojne svrhe. Na pragu je bio II. svjetski rat pa su Englezi požurili s pokusima u Suffolku i već do 1937. uspostavili uporabljiv sustav radarske protuzračne obrane. I u drugim su zemljama stručnjaci stvarali radar pa taj nezamjenjivi izum nije djelo jednog pronalazača nego proizvod općih znanstvenih spoznaja. Početnu prednost Englezi su dobro iskoristili: njihova radarska mreža spasila ih je od Hitlerove zračne ofenzive.

29. siječnja 1987. - Gorbačov pokrenuo perestrojku

31. siječnja 1664. - Nikola Zrinski prešao Dravu kraj Osijeka tijekom udara na Turke

31. siječnja 1943. - Nijemci se predali kraj Staljingrada

1. veljače 1918. - buknuo pobuna bokeljskih mornara

2. veljače 1983. - Franjo Kuharić imenovan kardinalom

4. veljače 1992. - prvi MiG u HV-u: Danijel Borović prebjegao iz JNA

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Likovni projekt u MORH-ovoj galeriji

U Galeriji "Zvonimir" **5. veljače u 19 sati** bit će otvorenje izložbe pod nazivom "ARBOREUS - nove generacije, 2009/2010", na kojoj se predstavlja **Eugen Borkovsky**, akademski slikar iz Grožnjana. Likovni projekt predstaviti će Iva Koerberler, a bit će prikazan i videouradak Katje Restović na temu plesnog performansa. Izložba se može razgledati **do 18. veljače**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati.

Priredio Ivan ŠARIĆ

Oklopni transporter HRVATINA

Nakon razmatranja raznih mogućnosti izrade transporterera od kamiona, donesena je odluka na razini grada Rijeke o izradi transporterera. Komunalno poduzeće "Čistoća" iz Rijeke dalo je 8. listopada 1991. na raspolaganje kamion TAM 190 T 15 iz svog voznog parka. Rijekaprojekt iz Rijeke prišao je izradi tehničke dokumentacije, a brodogradilište "3. maj" izradilo je transporter pod izravnim vođenjem projekatnata Rijekaprojekta. Zbog žurnosti većina je nacrtu rađena prostoručno, a po njima su se izrađivali svi elementi vozila i obavljala završna ugradnja. Vozilo je rađeno u tzv. sendvič inačici, s dva čelična lima između kojih je ubačena guma s čeličnom žicom, što praktički izgleda kao da su se izrađivala dva vozila. Predviđala se ugradnja strojnice kalibra 12,8 mm, ali budući da takve nije bilo, ugrađen je PM 7,9M53.

Proizvodnja: Brodogradilište "3maj", Rijeka
Podvozje: TAM 190 T 15
Vanjska nadogradnja vozila: Lim debljine 8 mm. U sredini guma debljine 15 mm, ojačana pletenom čeličnom mrežom
Unutarnja nadogradnja vozila: Lim debljine 6 mm
Datum izrade: 8. listopada 1991., predano 8. studenoga 1991.

Vozilo je kompletirano i predano na uporabu Kriznom štabu grada Rijeke 8. studenog 1991., koji ga predaje pripadnicima 128. brigade Rijeke. Korišteno je tijekom cijelog Domovinskog rata na ličkoj bojišnici, u Perušiću i okolici.

35

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
 SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
 Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2010. Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.ddsv.hr

Tvrtka "Đuro Đaković, specijalna vozila" već je godinama najistaknutiji čimbenik hrvatske namjenske industrije, bar kad je riječ o oklopnim vozilima. Njihova stranica www.ddsv.hr jest solidna, ali ima još mnogo mjesta za napredak. Naravno, uvjereni smo da će naši čitatelji prvo kliknuti na podlink *vojni program*, na kojemu su predstavljena oklopna vozila što ih proizvode u brodskoj tvornici. Entuzijasti vojne tehnologije bit će zadovoljni iscrpnošću tehničkih specifikacija, ali razočarani fotografijama niske rezolucije. Također, primjećujemo da se obnavljanje stranica o vojnom programu ne provodi, blago rečeno, dovoljno često. Napomenimo da stranica može biti razumljiva i stranim interesentima, jer postoje istovjetno detaljne inačice na njemačkom i engleskom jeziku.

D. VLAHOVIĆ

web info

HRVATSKI NATO VOJNIK

Vrhunski opremljen, odlično obučeni hrvatski vojnici spremni su za sve izazove modernog doba. U procesu opremanja koriste se isključivo proizvodi vrhunske kvalitete s izrazitom dominacijom hrvatskih proizvođača.

KROKO

Naočale s balističkom zaštitom ESS

KROKO

Naprtnjača Kroko M115 sa spremnikom za vodu 3 lit Camelbak

Marama pustinjska Shemag

Kaciga s balističkom zaštitom Šestan Busch, Hrvatska

Radioveza s Laringofonom „U“

KROKO

Prsluk zaštitni borbeni s balističkim pločama Kroko M120 ThermoTex i Outlast unutarnje strane: bolja prozračnost i regulacija topline Protukluzne gume za kundak Džepovi za spremnike streljiva, masku, ručne bombe, bacač granata i opremu mogu se modularno prilagoditi za svaku zadaću. Balistička zaštita tijela, sa svih strana

Odora s digitalnim uzorkom Hrvatske u pustinjskoj boji. Izvrsna maskirna prikrivnost, moderni materijali, tretirano za nevidljivost u infracrvenom okruženju.

OSRH - vodeni žig na digitalnoj šari za zaštitu hrvatske odore

Rukavice taktičke ljetne i negorive Kroko RES29

Jurišna puška G36

Zeleni laser s lampom za naoružanje Beamshot

Set za prvu pomoć

Zaštitna maska za lice

Opasač s produžetkom futrole na nogu i futrolom za samokres Kroko M116

Samokres HS 2000, HS Produkt, Hrvatska

Donje rublje: Galeb, za tople uvjete: Underarmour, osigurava transport vlage od površine kože i kompresijom i zaštitom od UV zračenja.

Donje rublje za hladne uvjete: Outlast, regulacija topline ovisno o temperaturi okoliša, hladi odnosno grije tijelo korisnika

Čizme vojničke: Inkop, Sloga, Borovo, Jelen, Geox, Hrvatska

Ostala oprema: Potkapa negoriva; Karabiner Petzl, Šator za jednu osobu Kroko, Hrvatska; Signalno Ogledalo, GPS Uređaj; Uređaj za noćno izviđanje i u razvoju „Future Soldier Program Hrvatska“

Štitnici za koljena Kroko

KROKO

Nož borbeni Extrema Ratio

KROKO

Set za preživljavanje Kroko: Ručni alat Leatherman; Lampa baterijska SureFire, limerika sa sitnom opremom za preživljavanje BCB; Uređaj protiv komaraca TK1 Hrvatska; Spremnik za vodu 1,5 lit Camelbak; Kemijske svjetiljke-štipci; Prva pomoć mali komplet Lola Ribar

Nadjakna, podjakna i hlače u maskirnoj šari od trošnog laminata s parapropusnom i vodoodbojnom membranom

KROKO

Lider u razvoju, proizvodnji i distribuciji vojno policijske opreme:

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Posl. Centar Vukovarska 269D, Zagreb, Hrvatska, Tel: 01/ 3772 777, www.kroko.hr